

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

**Etgar Keret – dílo významného izraelského
spisovatele**

Jan Ambrož

Plzeň 2013

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra blízkovýchodních studií

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Blízkovýchodní studia

Diplomová práce

**Etgar Keret – dílo významného izraelského
spisovatele**

Jan Ambrož

Vedoucí práce:

Mgr. Karel Hrdlička

Katedra blízkovýchodních studií

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2013

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2013

.....

Jan Ambrož

Rád bych poděkoval svému vedoucímu diplomové práce Mgr. Karlu Hrdličkovi za ochotu a cenné připomínky při jejím vzniku, dále bych velmi rád poděkoval Mgr. Daně Pelánové za kontrolu jazykové a stylistické stránky mé práce, a v neposlední řadě i Kláře Cantillové, která mě po celou dobu podporovala.

Obsah

1 ÚVOD	1
2 ŽIVOTOPIS.....	3
3 CHARAKTERKTERISTICKÉ RYSY KERETOVY LITERÁRNÍ TVORBY	9
3.1 Kritika Keretova literárního díla.....	13
4 ORLY KASTEL-BLOOMOVÁ – „ABSURDITA S NOHAMA NA ZEMI“	15
5 KRÁTKÉ POVÍDKY	18
5.1 Roury (hebr. Cinorot).....	19
5.2 Mé stezky po Kissingerovi (hebr. Ga'agu'aj le-Kissinger)	23
5.3 Knellerův letní tábor (hebr. Ha-Kejtana šel Kneller)	30
5.4 Anihu (hebr. Anihu).....	35
5.5 Najednou někdo klepe na dveře (hebr. Pit'om dfika ba-delet).....	40
6 KOMIKSOVÉ PŘÍBĚHY	46
6.1 Nepřišli jsme se bavit (hebr. Lo ba'nu lejhanot)	47
6.2 Uličky hněvu (hebr. Simte'ot ha-za'am)	52
7 LITERATURA PRO DĚTI	55
7.1 Tatínek utíká s cirkusem (hebr. Aba boreach im ha-kirkas) ..	56

7.2 Noc bez měsíce (hebr. Lajla bli jareach)	57
8 ETGAR KERET JAKO REŽISÉR	58
8.1 Královna červené srdce (hebr. Malka lev adom)	59
8.2 Meduzot (hebr. Meduzot).....	60
8.3 A co já? (angl. What about me?)	61
9 ZÁVĚR	62
10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
10.1 Primární zdroje	64
10.2 Sekundární zdroje	65
10.3 Odborné časopisy	65
10.4 Internetové zdroje.....	65
11 RESUMÉ	71

1 ÚVOD

Etgar Keret patří mezi významné izraelské spisovatele, ve svých příbězích zobrazuje rozličná témata a nebojí se při jejich popisování zajít i do nejtímnějších oblastí života jedince. Takto široký záběr zobrazovaných témat dohromady s prvky násilí, vulgarity, absurdity, aj., které se objevují v jeho dílech, mu zajistily velký ohlas a popularitu jak na domácí, tak i zahraniční literární scéně. Keret tak patří mezi nejpřekládanější izraelské spisovatele. Je s podivem, že u nás doposud vyšla pouze jedna Keretova sbírka povídek, která sama o sobě je jakýmsi výběrem z jeho díla sestaveným podobně jako výběrová alba hudebních skupin s označením „*The best of...*“? Z takto naznačeného předpolí lze vyvodit primární cíl této diplomové práce, kterým je představení dosavadní Keretovy tvorby. Práce se nebude omezovat pouze na jeho literární tvorbu, ale zároveň zhodnotí Keretovu filmovou tvorbu. Sekundárním cílem práce je detekovat typické náměty, které Keret zobrazuje, a tím pádem odhalit, dochází-li k jejich recyklaci v rámci jeho jednotlivých děl.

Práce jako taková je rozdělena do dvou částí. V první části, která se zabývá Keretovým životem, bude představeno rodinné zázemí, z něhož spisovatel vzešel, a hledání toho, co bylo oním impulsem, aby se stal spisovatelem. Poté bude věnována pozornost Keretově literární, scénáristické, režijní a pedagogické činnosti, na závěr budou uvedena ocenění, která Keret získal. V rámci první části bude také uvedeno, jaké jsou charakteristické rysy Keretovy literární tvorby, zdůrazníme fenomén krátkých povídek, jazykovou rovinu a literární styl jeho děl a pokusíme se o jistou typizaci hlavních hrdinů. Toto vše nám posléze pomůže lépe pochopit Keretovy kritiky, kteří se v zásadě rozdělují do dvou skupin. První skupina pasuje Kereta do role „*hlasu*“ nové izraelské generace, zatímco druhý tábor mu vyčítá naprostou absenci izraelských, potažmo židovských témat. K těmto tématům řadíme reflexi holocaustu, sionismu, izraelského existenčního boje a nikdy nekončící spor mezi

Izraelci a Palestinci. První část naší práce poté bude ukončena komparací literárního stylu izraelské spisovatelky Orly Kastel-Bloomové, jejíž styl vykazuje obdobné rysy jako ten Keretův. Důvodem k tomuto srovnání je mimo jiné skutečnost, že některá spisovatelčina díla jsou přeložena do češtiny, zatímco jiní izraelští postmoderní spisovatelé na přeložení čekají. Orly společně s Keretem patří ke generaci spisovatelů, kteří začali psát na začátku 90. let minulého století.¹

Osu literární tvorby Etgara Kereta tvoří především soubory krátkých povídek, proto představíme jednotlivé povídky, způsob zachycení zobrazovaných témat a poukážeme na stále se opakující motivy. To vše bude tvořit podstatnou část druhého celku práce, ve kterém nás Keret vezme do svého světa komiksů a literatury pro děti, a i v tomto odvětví se nezapře jeho typický rukopis. Celá práce je ukončena Keretovou režijní činností, na níž se vždy spolupodílel s ostatními režiséry, ať už to byl Ran Tal, nebo Keretova manželka Šira Gefen.

K nejdůležitějším pramenům patří především ony soubory krátkých povídek, komiksových příběhů a knih pro děti, s kterými autor práce pracoval v Keretově rodném jazyce, tedy v hebrejštině. Proto bude zapotřebí pro lepší pochopení a zároveň vyznění jednotlivých literárních děl určité „korekce“ či zpětné vazby v podobě internetových recenzí uveřejněných v izraelských novinách typu Ha-arec, Jedi'ot Acharonot a Ma'ariv. Naproti tomu se druhá část bude v minimálním rozsahu opírat o mimoizraelské recenze, neboť ve většině z nich si jejich autoři nemohou všimnout jazykové roviny a izraelských témat, která jsou Keretem v jeho jednotlivých dílech zobrazována. První část práce bude zpracována na základě rozšířeného Keretova životopisu, který byl uveden na internetových stránkách „*Institutu pro překlad hebrejské literatury*“.² Tímto „rozšířením“ máme na mysli především rozhovory, které Keret

¹ Glasner, Erik. *Ani kula stam ga'on: bikoret al „Pit'om dfika ba-delet“*. [on-line], [citováno dne 4.4.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART2/106/301.html>>.

² [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13212>.

poskytl jak pro izraelská média a časopisy (viz Avirana Golan „*Bi-kria rišona*“ nebo již zmiňované izraelské noviny), tak pro zahraniční noviny a časopisy v internetové podobě (Words without Borders, The New York Times, The Paris Review, aj.). V druhé rovině bude ono „rozšíření“ postaveno na uveřejněném autorově medailonku a na textech s ním souvisejících, které jsou dostupné na internetovém portálu zabývajícím se světovou literaturou (www.iliteratura.cz), kam mimo jiné přispívají i významné české hebraistky Jiřina Šedinová a Tereza Černá, jejichž recenze se objevují v práci.

Většina citovaných pasáží z hebrejštiny, ať už se jedná o přímé citace z Keretova díla, anebo jednotlivých recenzí, bude přepsána do latinky podle pravidel, která uvádí doc. PhDr. Bedřich Nosek, CSc v knize „*Judaismus od A do Z*“ autorů Ja'akova Newmana a Gavri'ela Sivana. Důvodem takového postupu je umožnit čtenářům zabývajícím se hebrejštinou, aby sami mohli posoudit a popřípadě docenit jedinečný Keretův literární styl, pro který je typické používání různých slangových výrazů, vulgarismů, neologismů a přejímání slov.

Psaní slova „*žid/Žid*“ je v práci provedeno dvojím způsobem. Počáteční velké písmeno je uváděno všude tam, kde se jedná o období holocaustu, ve kterém byli Židé pronásledováni coby příslušníci národa. Naopak malé počáteční písmeno tohoto slova se objevuje v těch případech, ve kterých se identita odvozuje na základě náboženské příslušnosti.

2 ŽIVOTOPIS

Etgar Keret se narodil 20. srpna 1967 v Ramat Gan v Tel Avivu jako nejmladší ze tří dětí. Již samotný příchod na svět byl riskantní, neboť lékaři navrhli Orně Keretové potrat v šestém měsíci těhotenství. Přes všechna úskalí se nakonec Keret narodil císařským řezem a obdržel

jméno Etgar, což v hebrejštině znamená výzva.³ Později popisuje své zrození a přijetí jména následovně: „*Kvůli tomu, že trvala [matka – poznámka autora] na mém porodu, pojmenovala mě Etgar, protože bylo výzvou porodit mě.*“⁴

„*Oba jeho rodiče přežili holocaust⁵, v němž přišli o celé své rodiny, a tak svým dětem vždy připomínali, že nevědí, jak je „normálně“ vychovávat.*“⁶ Na druhé straně zdůrazňovali, že život nemá jen rozměr materialistický a že je potřeba ho žít a bojovat za určitou ideu. To Keret dokládá následujícími slovy: „*Když jsme byli dětmi, ptal jsem se ho [otce - poznámka autora]: „Co bys chtěl, abych byl, až budu velký?“ A on odpověděl: „Jestli ve třiceti budeš mít nádherný dům a ženu a budeš doktorem a nic víc, budu velmi zklamaný.*“⁷ Tento vklad všechny tři děti zúročily dostatečně. Etgarův starší bratr Nimrod je radikálně orientovaným aktivistou v Izraeli, který bojuje proti válce a snaží se o legalizaci marihuany.⁸ Do určité míry protipólem obou bratrů je jejich sestra Dana, která se ve věku 22 let stala ortodoxní židovkou, je matkou jedenácti dětí a určitou dobu žila na Západním břehu.⁹

Navzdory tomu Keret líčí své dětství odehrávající se v Ramat Gan jako „*normální*“, bez výrazného vzruchu: „*Nemyslím si, že jsem byl chytrý chlapec [...] chlapec snažící se příliš nevyčnít, aby se nezapletl do konfliktu. Myslím si, že to pro mě bylo typické.*“¹⁰ Až později, díky

³ Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

⁴ „*Biglal še-hi hit'akša laledet oti hi kar'a li Etgar, ki haja etgar laledet oti*“. Tamtéž.

⁵ Efraim Keret pocházel z města Baranovič v dnešním Bělorusku a Orna Keret z Varšavy. Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

⁶ Spencerová, Tereza. *Etgar Keret, neznámá tvář izraelské literatury*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20521/keret-etgar-letajici-santini-2>>.

⁷ Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁸ Tamtéž.

⁹ Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

¹⁰ „*Lo chošev še-hajiti jeled me'od chacham [...] jeled še-nisa lo levalot joter midaj kedej še-lo lehistabech. Ani chošev še-ze haja kav ha-ofi hachi dominant*“. Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona*:

zkušenostem nabytým v armádě v rámci povinné vojenské služby, došlo k naplnění jeho života a do určité míry i rodinné tradice: „*Byl jsem velmi špatný voják, kterého vyhodili z jedné jednotky do druhé, až jsem skončil sám na 48 hodinové službě v protijaderném krytu.*“¹¹ A druhým dechem dodává: „*Nebyla zde žádná okna a pak začneš dělat všechny ty věci z filmů o věznicích – jako mluvení s krysy a sám se sebou. A tak jsem začal psát.*“¹²

Kromě již zmíněné určité izolovanosti od světa, ať už v podobě jeho stráže v protijaderném krytu, či ztráty soukromí v důsledku povinné vojenské služby, pravým důvodem „*psát či být spisovatelem*“ byla sebevražda jeho nejlepšího přítele.¹³ „*Byl jsem ten, kdo ho našel. O dva týdny později jsem napsal svoji první povídku.*“^{14,15}

Svoji literární dráhu začal Keret v roce 1992 souborem krátkých povídek, které vyšly pod stejným názvem jako jeho první povídka, tedy „*Roury*“ (hebr. Cinrot). Tato kniha nebyla přijata s takovým čtenářským zájmem jako jeho další. Kniha „*Mé stezky po Kissingerovi*“ (hebr. Ga'agu'aj le-Kissinger) z roku 1994 se stala bestsellerem mezi izraelskými prodejci, některé povídky z ní byly dokonce zfilmovány¹⁶. Roku 1998

Etgar Keret. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <

<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

¹¹ Greene, Richard Allen. *I want to talk about noise.* [on-line], [citováno dne 11.1.2013].

Dostupné z: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4340093.stm>>.

¹² Tamtéž.

¹³ Jaggi, Maya. *Life at louder volume.* [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.guardian.co.uk/books/2007/mar/17/featuresreviews.guardianreview11?INTCMP=SRCH>>.

¹⁴ Tamtéž.

¹⁵ Právě v oné první povídce „*Roury*“ (hebr. Cinrot) se odrážejí všechny zmíněné aspekty – osamocení, s tím související neschopnost zařadit se do společnosti, touha zmizet, sebevražda přítele, aj., - které jej přiměly ke psaní. Hlavní hrdina si sestrojil vlastní potrubí, skrze něž se dostává do Ráje, které představuje jakýsi azyl pro všechny zoufalce, kteří se nedokázali zařadit. „*Tamid chašavti še-gan-eden ze makom bišvil anašim še-haju tovim kol ha-chajim šelahem, aval ze lo kacha [...] pašut makom avur elu še-be-emet lo haju mesugalim lihjut me'ušarim al-pnej kadur ha-arec [...] hisbiru li ka'n še-anašim še-mit'abdim chozrim be-chazara le-adama...*“.

KERET, Etgar: 2002. *Cinrot.* Zmora Bitan: Or Jehuda, s. 165.

¹⁶ Ironicky to komentoval Gadi Taub (izraelský historik přednášející na Hebrejské univerzitě v Jeruzalémě, literární kritik, aj.) pro noviny „*The New York Times*“: „*Mnoho lidí udělalo své absolventské filmy na Tel Avivské univerzitě na základě Keretových povídek než na základě jakéhokoliv jiného spisovatele v historii civilizace.*“ Updike, Nancy. *The Apolitical Israeli.*

následovala kniha „*Knellerův letní tábor*“ (hebr. Ha-Kejtana šel Kneller), jejíž ústřední novela nesoucí stejný název byla předlohou pro film Gorana Dukiče „*Sebevrazi – Love story z onoho světa*“.¹⁷ Kniha byla „zařazena do francouzského seznamu dvou stovek knih desetiletí a izraelská Asociace vydavatelů za něj autorovi udělila cenu *Platinové knihy, udělovanou za prodej více než čtyřiceti tisíc výtisků*“.¹⁸ O dva roky později vychází kniha povídek a novel pod názvem „*Anihu*“ (hebr. Anihu). Doposud posledním vydaným souborem krátkých povídek je kniha z roku 2010 „*Najednou někdo klepe na dveře*“ (hebr. Pit'om dfika ba-delet).

Komiksové příběhy, které ilustrovali přední izraelští grafici, jsou dalším literárním pokusem Etgara Kereta a ani v nich se nevytrácí charakteristický rys jeho tvorby, tedy fenomén krátkých povídek. První komiksovou knihou „*Nepřišli jsme se bavit*“ (hebr. Lo ba'nu lejhanot) vydanou v roce 1996 doprovodily ilustrace izraelské kreslířky a ilustrátorky Rutu Modan. O rok později vychází „*Uličky hněvu*“ (hebr. Simte'ot ha-za'am), tentokrát s ilustracemi Asafa Chanuky. Posledním komiksovým příběhem bylo převedení novely „*Knellerův letní tábor*“ ze stejnojmenné knihy do kreslené podoby, který vychází pod názvem „*Pizzeria Kamikaze*“ (hebr. Picerija Kamikaze), a ilustrátorem je opět Asaf Chanuka.

Literatura pro děti je zatím v Keretově tvorbě zastoupena třemi tituly. Kniha „*Tatínek utíká s cirkusem*“ (hebr. Aba boreach im ha-kirkas) z roku 2000 je doprovázena ilustracemi Rutu Modan. Dalším titulem je „*Noc bez měsíce*“ (hebr. Lajla bli jareach) z roku 2006, na které se autorsky spolupodílel s Širou Gefen.¹⁹ V roce 2013 vyšla doposud

---

[citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.nytimes.com/2005/06/26/magazine/26ENCOUNTER.html?pagewanted=all>>.

¹⁷ O'Neill, Tracy. *Critical Question: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.criticalmob.com/critical-questions/books/critical_questions_etgar_keret/>.

¹⁸ Šedinová, Jiřina. *Bizarní povídky o vyšinutém světě*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20519/keret-etgar-letajici-santini-3>>.

¹⁹ Etgar Keret je ženatý s izraelskou umělkyní Širou Gefen (spisovatelka pro děti, herečka, režisérka, aj.) a mají spolu syna Lva. Společně žijí v Tel Avivu.

poslední kniha pro děti s názvem „*Dlouhosrstý kočičí chlapec*“²⁰ (hebr. Gur chatul-adam se'ar) ilustrovaná Avielem Basilem.²¹

Vlastní literární tvorba je doplněna prací pro televizi a film, v těchto oborech se představuje nejen jako scénárista, ale také jako režisér. V roce 1994 začal spolupracovat s kolektivem autorů na scénářích pro satirickou televizní show „*Ha-Chamišija ha-ka'merit*“^{22,23}, v roce 2001 spolupracoval na scénáři k televiznímu filmu „*Anall'e*“ a rok na to následoval celovečerní film „*Mašehu tota'li*“.²⁴ Již dříve jsme se zmínili o filmu „*Sebevrazi – Love story z onoho světa*“, který je převedením Keretovy novely „*Knellerův letní tábor*“ na filmové plátno.²⁵ Náš výčet jeho scénáristické práce bude ukončen doposud posledním celovečerním filmem sestaveným na základě Keretových povídek „*\$9.99*“.^{26,27}

Svůj režijní debut si Keret odbyl roku 1996 filmem „*Královna červené srdce*“ (hebr. Malka lev adam), na kterém spolupracoval s Ranem Talem.^{28,29} V roce 2007 Keret režijně spolupracoval se svojí manželkou Širou Gefen na filmu „*Meduzot*“ (hebr. Meduzot), který získal cenu „*Zlatá kamera*“ na Filmovém festivalu v Cannes.^{30,31} Následující rok se dvojice

²⁰ Volný překlad autora diplomové práce.

²¹ [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_15180>.

²² Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

²³ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/name/nm0449316/#Writer>>.

²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Bližší informace poskytnou výše uvedené odkazy a autorovy vlastní stránky (www.etgarkeret.com), na kterých je uveden seznam scénářů k filmům, které byly zmíněny v textu.

²⁸ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/title/tt0130263/>>.

²⁹ Tento film získal několik cen na mezinárodních festivalech po celém světě a také izraelskou podobu amerického Oscara. Černá, Tereza. *Etgar, Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20513/keret-etgar>>.

³⁰ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.festival-cannes.fr/en/archives/ficheFilm/id/4459539.html>>.

³¹ Film „*Meduzot*“, kromě jiného byl nominován i v 10 kategoriích na Ofirovu cenu (hebr. Pras Ofir), kterou uděluje „*Izraelská filmová a televizní akademie*“, ale v žádné z nich nevyhrál. Tento neúspěch Keret komentoval následovně: „*Kol ben adam še-ose seret, kemo gam keše-ani kotev, hu ose et ze bišvil ha-cofim, ve-chol pras še-hu, gam „maclemet ha-zahav“, ze bonus. Lo*

Keret - Gefen režijně zapojila do projektu „*Stories on Human Rights*“, na kterém pracovaly více jak dvě desítky režisérů z celého světa. Ti svými krátkometrážními filmy připomenuli 60. výročí „*Všeobecné deklarace lidských práv*“³², jejich společná práce pak byla prezentována snímkem „*A co já?*“³³ (angl. *What about me?*).³⁴

Kereta jsme si zatím představili v roli spisovatele, scénáristy a režiséra. Abychom však měli kompletní přehled o jeho práci, nesmíme zapomenout na pedagogickou činnost. V současné době přednáší na „*Ben Gurionově univerzitě v Negevu*“, na které vede kurzy tvůrčího psaní.^{35,36}

Široký záběr Keretovy tvorby v literární, popřípadě filmové oblasti byl několikrát oceněn nejen čtenářskou obcí či diváky doma, ale také v zahraničí.³⁷ Svědčí o tom řada ocenění, jako například několikeré udělení ceny „*Zlaté knihy*“ a „*Platinové knihy*“ izraelskou Asociací vydavatelů za prodej více jak 20 000, respektive 40 000 výtisků.³⁸

V roce 2008 byla Keretovi britským časopisem „*Jewish Quarterly*“³⁹ udělena literární cena za knihu „*Mé stezky po Kissingerovi*“. Dvakrát byl nominován na prestižní cenu „*Frank O'Connor International Short Story*

bišvil ze osim et ha-seret.“ Aberbach, Lior. *Mechapes etgarim*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART1/641/544.html>>.

³² [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/title/tt1313152/>>.

³³ Volně přeloženo autorem diplomové práce.

³⁴ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.etgarkeret.com/films/>>.

³⁵ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13212>.

³⁶ Keret hodnotí svou pedagogickou činnost v kurzech tvůrčího psaní následovně: „*Já skutečně nevěřím, že někoho jiného naučím psát. Tak jsou pro mě tyto kurzy spíše setkáním anonymních alkoholiků, něco na způsob podpůrné skupiny. Není nic špatného na podpůrné skupině, ale myslím si, že lidé by si neměli dělat iluze o sobě. Nestanou se spisovateli, ale může to být povzbuzující prostředí, které jim pomůže psát.*“ Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

³⁷ Etgar Keret patří mezi nepřekladanější izraelské spisovatele, jeho díla byla přeložena do 31 jazyků v 35 zemích světa. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13212>.

³⁸ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<http://69.56.242.200/~wwwtbpa/?page_id=13>.

³⁹ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.jewishquarterly.org/issuearchive/wingateprize.shtml>>.

Award“, v roce 2007 za knihu „*Mé stezky po Kissingerovi*“ a v roce 2012 za knihu „*Najednou někdo klepe na dveře*“.^{40,41} První cenou za literaturu, kterou kdy Keret v Izraeli obdržel, byla „*Newmannova cena*“ za rok 2012, kterou uděluje oddělení pro izraelskou literaturu Univerzity Bar-Ilan.⁴²

3 CHARAKTERKTERISTICKÉ RYSY KERETOVY LITERÁRNÍ TVORBY

Typické pro Keretovu literární tvorbu, co se týče rozsahu, jsou krátké povídky v délce několika stran. S lehkou nadsázkou tvrdí, že: „*Všichni po mně chtějí, abych psal novely – můj agent, vydavatel, můj bankovní poradce.*“⁴³ Určitá „*nechut*“ k psaní této literární formy se opírá o fakt, že „*novela musí být plánovaná a předem promyšlená, zatímco krátká povídka obsahuje určitý moment překvapení*“⁴⁴. A jak sám dodává: „*Píšu povídku, protože chci vědět, co se stane.*“^{45,46} Druhým důvodem, proč v Keretově tvorbě dominují krátké povídky, je skutečnost, že jejich

⁴⁰ Crown, Sarah. *Big names miss out on Frank O'connor shortlist*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/jul/23/news.awardsandprizes>>.

⁴¹ Food, Alison. *Nathan Englander set to head race for 2012 Frank O'Connor award*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2012/jun/07/nathan-englander-favourite-frank-oconnor-award>>.

⁴² Sela, Maja. *Pras sifrutí ri'shon le-Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/gallery/literature/1.1666006>>.

⁴³ Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁴⁴ Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Pro plasticitu pohledu a určitého dovysvětlení by bylo vhodné uvést, jak Keret chápe své psaní: „*Pro mě je psaní mnohem více jako surfování. Má úloha jako spisovatele krátkých povídek není ve vytváření vln, ale v udržení rovnováhy a v nespádnutí ze surfařského prkna, když už nějakou objevím. Pokud jde o můj styl psaní, je to všechno o nalezení něčeho nevyřešeného, co se tě emocionálně zmocní, a ty necháš energii, aby tě zanesla na místo, na které bys nepředpokládal, že se dostaneš.*“ O'Neill, Tracy. *Critical Question: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.criticalmob.com/critical-questions/books/critical_questions_etgar_keret/>.

psaní je vnitřní a do určité míry intimní proces, kdežto novela nabývá spíše podoby rozhovoru.⁴⁷

V jazykové rovině Keretových příběhů, či přesněji řečeno v jeho literárním stylu, se prolíná hovorová hebrejšina s přejetými cizími slovy, dále pak slangovými výrazy a novotvary.⁴⁸ Právě s jazykovým stylem, jakožto typickým prvkem Keretovy tvorby, souvisí určitá překladatelská náročnost, která může vyústit až ve ztrátu jazykových nuancí a charakteristických znaků slangu. „*Hebrejský slang, kterým já píšu,*“ říká Keret, „*představuje jedinečný jazyk, hebrejšina výhradně existovala jako psaný jazyk po dva tisíce let, aby pak našla sebe samu „rozmraženou“ v nahodilém historickém bodu. Toto napětí mezi tradičním jazykem a velmi chaotickým a anarchistickým slangem vytváří hovorový jazyk, který vyprskává s jedinečnou energií, a ta vám dovoluje přepínat registry uprostřed věty. Všechny tyto jazykové aspekty nemohou projít překladem.*“⁴⁹

Třetím typickým rysem Keretovy tvorby, po rozsahu a jazykovém stylu, jsou samotné příběhy a jejich hrdinové. Pokud bychom chtěli najít nějaký spojovací můstek v jeho literární tvorbě, tak je jím jiný (subjektivní) pohled na realitu. Tento názor potvrzuje sám Keret svou odpovědí na otázku, jsou-li jeho postavy (příběhy) vystavěny na základě realistických vzorů: „*Mnohem více se zajímám o subjektivní zkušenost reality. Nechci psát příběhy, které jsou fakticky pravdivé, ale spíše pravdivé ve své podstatě. Mnohem více se zajímám o vylíčení emocionální situace, spíše než o správnou ontologii světa.*“^{50,51} Ona

⁴⁷ Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

⁴⁸ Šedinová, Jiřina. *Bizarní povídky o vyšinutém světě*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20519/keret-etgar-letajici-santini-3>>.

⁴⁹ Sacks, Rebecca. *Something Out of Something: Talking with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.theparisreview.org/blog/2012/05/01/something-out-of-something-talking-with-etgar-keret/>>.

⁵⁰ Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

subjektivní realita, kterou nacházíme u Kereta, jako by se dotýkala samotné podstaty beletristické (krásné) literatury a schopnosti vyprávění příběhů, jinými slovy „vytváření něčeho z něčeho existujícího“, co stojí v pomyslném protikladu „tvoření z ničeho“. „Stvoření něčeho z ničeho znamená něco vytvářet. Ale když vytváříš něco z něčeho, vezmeš věci, které tu už jsou, jako emoce, a změníš je ve vyprávění. Podstata literatury není objevovat věci, ale formulovat to, co už tady je“⁵², dodává Keret.

Pokusíme-li se typizovat postavy z Keretovy literární tvorby, setkáváme se v převážné většině s hrdiny mužského pohlaví různého věku⁵³, kteří „mají stejné problémy s prací, vojenskou službou, s přátelstvím, s láskou – jako všichni obyvatelé Izraele“⁵⁴. Tito hrdinové se buď svým, či cizím přičiněním dostanou do nestandardní situace, anebo nacházejí pro již vzniklou situaci groteskní či absurdní řešení, nevyjímaje i únik ze světa či života.⁵⁵ V této souvislosti se vynořuje otázka, do jaké míry hlavní postavy rozhodují o svém osudu, respektive je-li absurdita situace determinujícím rysem pro jejich chování. Keret to chápe následovně: „Život je mnohem více jako padání z okraje útesu. Máš naprostou svobodu, abys učinil všechna rozhodnutí, která chceš

---

⁵¹ S tím souvisí i „nabourání“ pohledu na Keretův styl psaní jakožto na surrealistický: „Naše subjektivní zkušenost může být surrealistická a pravdivá, stejně jako často může být realistická a kompletně nesprávná. Já píšu subjektivní příběhy – neznám jiný způsob, kterými bych psal objektivní - a když už je píšu, zajímám se pouze o to, aby prezentovaly, co cítím a myslím si, a ne to, aby byly vědecky správné.“ Sacks, Rebecca. *Something Out of Something: Talking with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.theparisreview.org/blog/2012/05/01/something-out-of-something-talking-with-etgar-keret/>>.

⁵² Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

⁵³ Není bez zajímavosti, že v mnoha jeho povídkách jsou hlavními postavami právě děti a teenageři, kteří jako by pozorovali lidskou společnost z nadhledu a nastavovali zrcadlo jejímu chování. „Dmut še-mistakelet be-ecem ba-chevra ha-enošit mi-ba-chuc, ki hi orachat [...] ve-ha-nekuda ha-z'ot, še-hi mistakelet ba-chevra mi-ba-chuc, zo nekuda še-hi jechola darcha liš'ol še'elot ve-leha'avir kol minej bikorot keše-le-mevugar ze harbe joter kaše, ki ha-mevugar kvar chelek me-ha-chevra“. Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

<<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

⁵⁴ Šedinová, Jiřina. *Bizarní povídky o vyšinutém světě*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013].

Dostupné z:

<<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20519/keret-etgar-letajici-santini-3>>.

⁵⁵ Tamtéž.

*na své cestě dolů. Mé postavy se rozhodly neztratit naději i přesto, že nemají naprostou šanci, to neznamena, že přistání na konci pádu bude méně bolestivé, ale nějak jim to pomáhá udržet zbytek důstojnosti svému zlomenému tělu.*⁵⁶

Podíváme-li se však na hrdiny Keretových povídek z jiného úhlu, zdá se nám, jako kdyby svými postoji vyjadřovali určitý idealismus tím, že čekali od života více a nynějšími jednáním pouze demonstrují svůj nesouhlas proti situaci, ve které se nacházejí. Tento protest často nabývá výše zmíněné absurdity, grotesknosti a v neposlední řadě i (sebe)ironie. „*Pocit'uji, že to, co se děje zde, to znamená, co se děje okolo mě, fakticky cítím na svém těle, že mohu cítit více, že mohu udělat více a že tento svět může být více...*“⁵⁷ říká Keret. Zároveň však doplňuje: „*Mé příběhy, je v nich hodně ironie a hodně sebeironie tohoto pocitu, ale nikdy nejsou cynické.*“⁵⁸

Charakteristické rysy Keretovy literární tvorby, které zde byly představeny, spolu dohromady s určitým „*opomíjením*“ velkých izraelských témat (viz níže), vynesly spisovateli nálepku „*mluvčího mladé izraelské generace*“.⁵⁹ Avšak Keret sám toto označení odmítá s poukázáním na skutečnost, že izraelská společnost je příliš roztržštěná, než aby se v ní vyskytl tzv. *hlas generace*.⁶⁰

⁵⁶ O'Neill, Tracy. *Critical Question: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.criticalmob.com/critical-questions/books/critical_questions_etgar_keret/>.

⁵⁷ „*Ani margiš še-ma še-kore ka'n, z'ot omeret ma še-kore svivi, ani mamaš margiš ba-guf šeli, še-ani jachol lehargiš joter, še-ani jachol la'asot joter, ve-še-ha-olam ha-ze jachol lihjot joter.*“ Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

⁵⁸ „*Ha-sipurim šeli, ješ bahem harbe ironija ve-harbe ironija acmit al ha-tchuša ha-zo'ť, aval hem af pa'am lo cinijim.*“ Tamtéž.

⁵⁹ Spencerová, Tereza. *Etgar Keret, neznámá tvář izraelské literatury*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20521/keret-etgar-letajici-santini-2>>.

⁶⁰ Keret to komentuje následovně: „*Nyní žijeme v době [květen roku 2012 – poznámka autora], ve které je obtížné najít společného jmenovatele, který by nás spojil. Je to sekulární Izraelec, fanoušek Bejtaru Jeruzalém, který nenávidí Arabů; nebo homosexuální levičák, který se zúčastňuje sociálních protestů, anebo Arab žijící v Tajbě? V časech generace Amose Oze bylo něco mnohem více sjednocujícího ve společnosti – přestože existovaly rozdíly, lidé měli silný pocit sounáležitosti. Sociální protesty dodaly určitou jednotu, ale myslím si, že pocit zklamání z našeho vlastního systému vlády může být jedinou věcí, která většinu z nás už jen spojuje.*“

3.1 Kritika Keretova literárního díla

Hodnocení Keretovy literární tvorby lze rozdělit do dvou kritických proudů, které vzájemně stojí proti sobě, ačkoliv oba pracují se stejnými znaky typickými pro jeho díla. Do první skupiny (izraelských) kritiků patří všichni ti, kteří v jeho pracích spatřují něco nového, jakousi novou výzvu, se kterou se izraelská literatura doposud nesešla.⁶¹ Tato novost je prezentována právě v již zmíněném rozsahu jeho povídek, v literárním stylu a v obsahu, který se nevyhýbá zobrazování témat osobního či intimního rázu.⁶² Pro tyto charakteristické a nezaměnitelné rysy své literární tvorby byl označen kritiky za jakéhosi hlavního představitele mladé izraelské literatury.⁶³

Proti tomu vystupuje druhý proud, který kritizuje ony zmíněné determinující prvky Keretovy literární tvorby a navíc odhaluje naprostou absenci tzv. *velkých témat izraelské literatury*. Mezi tato témata řadí na prvním místě reflexi holocaustu⁶⁴, sionismu, dále pak existenční boj na pozadí velkých konfliktů a v neposlední řadě vztah Izraelců k Palestincům a naopak.⁶⁵ Keret se této kritice brání a tvrdí: „*Píšu příběhy a v mých příbězích jsou Palestinci, přeživší holocaustu, ale způsob, kterým na ně nazírám, je ve skutečnosti skrze osobní zkušenost, která se pokouší zahrnout ambivalentnost existence a fakt, že neexistuje*

Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁶¹ Gadi Taub to vystihl následovně: „*Ma še-simen oto [Keret – poznámka autora] be-ejnej rabim, be-ikar mevugarim mimenu, ke-vulgari, haja, me-hatchala, hifuch le-ma'ase: ha-jecholet limco chesed dak, adin, gam ba-lev ha-vulgarijut ha-jisra'elit. Ješ ejze kirkas co'ani, macchik-acuv, smartuti-nuge, aval gam pra'i ve-male chajim, še-Keret maclach lir'ot me-achorej ha-dvarim hachi jisra'elijim, hachi bilti mesugnanim šelanu.*“ Gadi, Taub. *Rega, ejfo ha-pu'enta*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

⁶² Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ Pro úplnost dodejme, že Etgar Keret je druhou generací přeživších šoa (hebr. ha-dor ha-šeni la-šo'a). Obecně se tato generace vyrovnává s traumaty holocaustu, která přenášejí rodiče na děti. Výjimku netvoří ani literatura, pro kterou jsou typické těžké a obtížné příběhy. Jako příklad si uvedme tři autory, jejichž díla jsou dostupná v českém překladu: Nava Semel „*Učila jsem se létať*“, David Grossman „*Viz láska*“ a Amir Gutfreund „*Jídlo se nevyhazuje*“.

⁶⁵ Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

jednoznačná odpověď.^{66,67} Dále pokračuje v „apologetické nótě“ svého stylu psaní, když tvrdí: „*A myslím si, že je to druh věci, která může naštvat ostatní spisovatele*⁶⁸ *nebo určité čtenáře samotné, fakt, že ve skutečnosti [...] literatura nemá pragmatickou funkci.*“⁶⁹

Tato určitá neuchopitelnost a s ní spojené nesnadné zařazení jeho tvorby před nás staví otázku, jak sám sebe autor chápe v rámci tradice izraelské literatury. Jinými slovy, zda se v Keretově díle nesetkáváme s problémem sebeztožnění s prostředím, ve kterém žije, respektive, co znamená být „*sekulárním židem*“ v Izraeli, v zemi prohlašující se za stát židovský.⁷⁰ V mnoha rozhovorech je „*problém identity*“ zmiňován, sám Keret k tomu dodává: „*Mám pocit, že mé psaní je mnohem snadnější umístit v židovské tradici než v izraelské. To, co mám společného s americkými židovskými spisovateli, je otázka identity. Tradiční izraelská témata se vypořádávají s konfliktem a snad i s národním vyprávěním, zatímco tradiční židovské otázky jsou: „Kdo jsem?“, „Co znamená být*

⁶⁶ „*Ani kotev sipurim ba-sipurim šeli ješ pale'stina'im, ba-sipurim šeli ješ nicolej šo'a, aval ha-ofen še-ani mistakel bahem hu be-emet mi-toch chavaja išit še-menasa lehachil et ha-ambivalentijut šel ha-kijum, et ha-uvda še-ejn tšuva chad-mašmaif*“. Tamtéž.

⁶⁷ Mnohem přesněji to Keret vyjádřil v rozhovoru pro izraelský deník „*The Jerusalem Post*“: „*Navzdory tomu, co si někteří lidé myslí, píšu o politice – svým zvláštním způsobem, takže to není, jako bych byl z jiné planety. Ale cítím, že když píšu o skutečných záležitostech, je důležité držet se toho, co je v mé literatuře – určitý druh komplexnosti a nejednoznačnosti. Když píšu o sociálních a politických tématech, je důležité, že nikoho nedémonizuji v průběhu.*“ Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁶⁸ Pro úplnost dodejme, že na začátku své kariéry byl Keret kritizován ze strany izraelského spisovatele Avrahama B. Jehošuy. Ufberg, Ross. *Etgar Keret: Israel's Nonchalant Magical Realist*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://heebmagazine.com/etgar-keret/33205>>.

⁶⁹ „*Va-ani chošev še-ze sug šel davar še-jachol lehach'is sofrim acherim o kor'im mesujamim me-acmam ha-uvda še-be-ecem [...] ha-sifrut ejn la funkcia pragmatit*“. Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

⁷⁰ Kriticky to zhodnotil Gadi Taub: „*La-jisra'elijut ješ lo [Keret – poznámka autora] jachas joter ambivalenti mi-le-jahadut, ulaj biglal še-ha-jahadut šelo ambivalentit*“. Gadi, Taub. *Rega, ejfo ha-pu'enta*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

židem, jsem-li sekulární?“ a „Jaké je mé spojení ke společnosti, ve které žiji?“ Tyto otázky mě vždy zajímaly více.^{71,72}

Nakonec neopomene zdůraznit, že jeho styl je daleko zábavnější než tvorba jiných izraelských spisovatelů.⁷³ „Snažíš se dosáhnout něčeho svým psaním, pokud se ti to nepodaří, alespoň jsi vtipný. Což je také židovská tradice – jestliže nemůžeš ovlivnit zemi, ve které žiješ, tím, že jsi ve vládě, tak se jí vysmíváš“⁷⁴, uzavírá Keret.⁷⁵

4 ORLY KASTEL-BLOOMOVÁ – „ABSURDITA S NOHAMA NA ZEMI“

Orly Kastel-Bloomovou⁷⁶, stejně jako Etgara Kereta, řadí mnozí literární kritici mezi postmoderní izraelské spisovatele.⁷⁷ Podobně

⁷¹ Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁷² Otázku identity Keret demonstroval na metafoře kartónové jarmulky: „Pro mě je jarmulka symbolem židovské identity a ta kartónová reprezentuje identitu, která ti tak úplně nepatří: vezmeš si ji, když vstupuješ na hřbitov, a vrátíš ji, když zase odcházíš. Vyrobeny z kartónu představují dočasnost a krátkodobost ve své podstatě. Kartónová jarmulka pro mě představuje složitý vztah, který mám jakožto agnostik k své židovské identitě.“ Sacks, Rebecca. *Something Out of Something: Talking with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.theparisreview.org/blog/2012/05/01/something-out-of-something-talking-with-etgar-keret/>>.

⁷³ Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Ona neuchopitelnost a nezařaditelnost, dále pak problémy s identitou a v neposlední řadě smysl pro humor, tedy aspekty, které Keret sám deklamuje v rámci diskursu své tvorby, mohou být vysvětleny i literárními vzory, které jej ovlivnily. Mezi ně na přední místo řadí Franze Kafku a autory pišící jidiš, a to především Šolema Alejchama, Kurta Vonneguta. Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

⁷⁶ „Orly Kastel-Bloomová se narodila roku 1960 v Tel Avivu, její rodiče přišli do Izraele z Egypta. Vystudovala filmovou vědu na telavivské univerzitě, vydala se však na spisovatelskou dráhu. Její první kniha vyšla v roce 1987. Patří mezi nejčtenější izraelské autory. Kastel-Bloomová se věnuje jak povídkové, tak románové tvorbě, je i autorkou jedné knížky pro děti. Mezi nejvýznamnější romány patří *Ha-mina Liza* (*Mina Liza*, 1995), *Chalakim enošijim* (*Lidské části*, 2002) a kniha *Doli Siti* (*Dolly City*, 1992), která byla zahrnuta do kolekce reprezentativních děl UNESCO. Za své dílo obdržela řadu literárních cen. Její texty byly přeloženy do jedenácti jazyků“. ČERNÁ, Tereza. *Žena, která se vydala hledat jídlo*. In: *Plav. Měsíčník pro světovou literaturu*, Vol. 5; 2009, str. 9-12.

⁷⁷ Glasner, Erik. *Likro et „Mas'ej guliver“ be-islandit*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/1.941810>>.

jako Keret se i ona stala „*hlasem své generace*“⁷⁸. Její díla získala nálepkou kontroverzní⁷⁹, ona zmíněná kontroverznost, lépe řečeno rebelství, se projevovala ve dvou úrovních. U první se dotýkáme problému společného všem spisovatelům na světě, tj. vymezení se v rámci daného literárního diskursu. V případě Orly Kastel-Bloomové to znamenalo určitou nechuť ke psaní literatury stejného typu, jakou psali velcí izraelští spisovatelé. Sama k tomu dodává: „*Kanoničtí autoři té doby byli A. B. Jehošua a Amos Oz, a když jsem si četla jejich knihy, řekla jsem si, že nechci psát tímto způsobem. Slova nemohou držet sebe sama na stránce, spadnou: každý popis obsahuje 17 synonym v archaickém, vynuceném a vyhýbavém jazyku. To byl jazyk, který vylučoval velkou část obyvatel Izraele, který je přistěhovaleckou zemí.*“⁸⁰ Druhou rovinou vyplývající z té první je samotný literární styl, kterým chtěla Kastel-Bloomová zachytit realitu. A právě to je onen bod, ve kterém lze nalézt nejvíce společných rysů s Keretem, tedy užití současné (hovorové) hebrejštiny: „*Když jsem začala psát, byla jsem jako všichni sionisté ignorující minulost a užívající opravdovou, současnou hebrejštinu.*“⁸¹

Jak už bylo zmíněno, Orly Kastel-Bloomová se nevyhýbá, na rozdíl od Kereta, románové tvorbě, ale v tomto literárním formátu nechává prostor pro prolínání absurdity a reality, stejně jako v případě svých krátkých povídek.⁸² Dokazuje nám to ukázka z románu „*Lidské části*“⁸³ (hebr. Chalakim enošijim), která pojednává o dopadu skutečně „*špatných situací*“ na izraelskou společnost, ať už v podobě teroristických útoků, chladného (mrazivého) počasí na konci měsíce tišri⁸⁴, nebo proti šířící

⁷⁸ [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13310>.

⁷⁹ Lee, Vered. *North Tel Aviv star*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.com/weekend/week-s-end/north-tel-aviv-star-1.227628>>.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Tamtéž.

⁸² Mimo jiné je její tvorba označována kritiky za „*plytkou*“ (hebr. sífrut raza), popřípadě jako „*míšmaš jazyků*“ nebo jen čistě jako „*ženské psaní*“. Tamtéž.

⁸³ Detailnější synopse tohoto románu - [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13872>.

⁸⁴ „*Dokonce i město Eilat a jeho okolí, které vždy v zimní sezóně přitahovalo pozornost turistů, se stalo městem strachu. CNN a další velké televizní společnosti ukazovaly tenkou vrstvu ledu na hladině Rudého moře. Ti, kteří zůstali věrní izraelským televizním stanicím, dostali také*

se chorobě, tzv. *saúdské chřipce*⁸⁵. Epidemie chřipky však nezasáhla pouze Izraelce, ale byli jí postiženi i Palestinci a tato skutečnost „vytvořila zvláštní iluzi příměří“⁸⁶. Hrozivá situace eskaluje především v nemocničních zařízeních, neboť „doktoři a sestry zůstávali v nemocnicích na pohotovosti přes čas a stěželi si mohli odpočinout“⁸⁷. Z našeho pohledu absurdní situace, nikoliv však pro občany Izraele, je korunována tím, že „na ulicích, v nákupních střediscích a na konečných zastávkách autobusů se lidé snažili vypadat, jako by žili běžným životem. Každý však věděl, že situace je nesnesitelná“⁸⁸.

Je důležité připomenout, že román „*Lidské části*“ vyšel v roce 2002, a tak se v něm odráží počátek tzv. *druhé intifády*^{89, 90}. Realita s nádechem absurdity na pozadí událostí, jako jsou teroristické útoky, pandemie saúdské chřipky a mrazivého počasí postihující celý Blízký východ nejsou natolik absurdní, uvědomíme-li si, že jsou to pouze zástupná pojmenování pro lidský strach a „zamrznutý“ mírový proces.⁹¹

---

možnost spatřit záběry zmrzlých korálových útesů a prázdných hotelů“. Castel-Bloom, Orly. Úryvek z románu *Lidské části (Kusy těla)*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/texty/ukazky/uryvek-z-romanu-lidske-casti-kusy-tel_2631.html>.

⁸⁵ „Situace byla tak zlá, že téměř každý den byly zaznamenávány a sčítány jak oběti teroristů, tak oběti saúdské chřipky“.

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ Tamtéž.

⁸⁸ Tamtéž.

⁸⁹ Orly Castel-Bloomová k tomu dodává: „Já jsem začala psát tenhle román ještě předtím, než vypukla poslední intifáda. Chtěla jsem vyprávět, jak lidé v Izraeli žijí, o nárůstu chudoby i o hrozbách katastrof. Vymyslela jsem si utopické prvky, jako třeba "saúdskoarabskou chřipku", ochlazení izraelského podnebí aj. Když jsem měla 70 stránek, najednou se začalo třást okno nad mým psacím stolem, jak v okolí vybuchovaly bomby. V televizi ukazovali záběry, na nichž palestinský dav zlynčoval dva vojáky. Musela jsem to předělat.“ Procházka, Michal. *Rozhovor s Orly Castel-Bloom*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/texty/rozhovory/rozhovor-s-orly-castel-bloom_2299.html>.

⁹⁰ Lee, Vered. *North Tel Aviv star*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.com/weekend/week-s-end/north-tel-aviv-star-1.227628>>.

⁹¹ Sama autorka to vysvětluje následovně: „Moje kniha, o které jste mluvil, se jmenuje *Human parts - Kusy těla*. Je mi jasné, že čtenářům to bude asociovat lidské ostatky rozházené na ulici po výbuchu. Ale já jsem chtěla mluvit o tom, co je v nás, lidech, jaké části se tam objevují v podmínkách našeho, mého světa. Narážím na prázdnotu, bezmoc, zoufalství, primitivní pocity, kterým, jak na sobě dobře pozoruji, podléhám.“ Procházka, Michal. *Rozhovor s Orly Castel-Bloom*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/texty/rozhovory/rozhovor-s-orly-castel-bloom_2299.html>.

Ona absurdita „*s nohama na zemi*“ spolu se silným ironickým tónem je přítomna i v dalších ukázkách, které jsou českému čtenáři dostupné.⁹² Na základě českých překladů autorčiných prací můžeme tvrdit, že realita zobrazovaná Orly Kastel-Bloomovou není tolik stříhová či překvapivá v porovnání s Keretem a je snadněji zasaditelná do prostředí, ve kterém žije.⁹³ V konečném důsledku to znamená, že Keretova vágnost v zobrazování izraelských témat jej činí méně pochopitelným pro čtenáře, než je tomu v případě Orly Kastel-Bloomové.

5 KRÁTKÉ POVÍDKY

Na následujících stránkách si detailněji představíme jednotlivá literární díla, především se zaměříme na rozbor souborů krátkých povídek, které tvoří osu Keretovy literární tvorby. Většina povídek však není sestavena v ucelený logický celek, který by se navzájem doplňoval, popřípadě odkazoval na sebe, a proto budeme selektivně vybírat ty, ve kterých se objevují nejtypičtější rysy Keretovy tvorby. Mezi něž patří vyobrazení hrdiny (hlavní postavy) v armádě, vztahy (spory) mezi dětmi (mladistvými) a jejich rodiči, a v neposlední řadě i problémy hrdinů s láskou v různých variantách, a to vše je okořeněno o značnou dávku absurdity. Dále bude arbitrání výběr omezen samotným autorem, tzn. v případě, pokud se Keret v rozhovorech jmenovitě k jednotlivým povídkám vyjádřil. Na druhé straně dalším korektivem budou i literární kritiky uveřejněné v souvislosti s jeho pracemi.

⁹² Povídka „*Mlčení Gejši*“ vyšla ve výboru izraelských autorů „*Cesta do Jericha*“ v roce 1998. V roce 2006 následuje další výbor izraelských spisovatelů „*Plus minus. Antologie izraelských povídek*“, ve kterém je Orly Kastel-Bloomová zastoupena povídkou „*Za zdí*“. V roce 2009 je v měsíčníku pro světovou literaturu „*Plav*“ s podtitulem Erec Jisrael uvedena její povídka „*Žena, která se vydala hledat jídlo*“.

⁹³ Článek zabývající se rozbořem postav u Kereta a Orly Kastel-Bloomové viz - Glasner, Erik. *Likro et „Mas'ej guliver“ be-islandit*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/1.941810>>.

5.1 Roury (hebr. Cinorot)

Keretův debut je na jedné straně provokativní, na druhé straně fascinující. Takto by se dala charakterizovat jednou větou jeho první sbírka povídek, která vyšla pod názvem „*Roury*“ (hebr. Cinorot). Oprostíme-li se od této definice a zaměříme-li svoji pozornost na vybrané povídky, dojdeme k závěru, že zde Keret popisuje v různých obměnách velmi obdobná témata. K těmto tématům patří hledání či popis ideálního místa či stavu, které se nenacházejí v daném prostředí, příběhy hrdinů v armádě, ozvěny holocaustu, zobrazení absurdity na pozadí osobního příběhu hrdiny a v neposlední řadě dětští (mladiství) hrdinové, kteří prezentují svoji vlastní realitu, popřípadě realitu rodinného zázemí.

Hrdinové často někam cestují a tam, na onom místě, nacházejí to, co postrádali předtím. Pro naši lepší představu si uveďme dva krátké příběhy. První s názvem „*Chuvejza*“ (hebr. Chuvejza) odkazuje na imaginární místo nedaleko Tel Avivu a hlavní hrdina o něm říká: „*Říkali mi, že lidé tam v Chuvejzě chodí oblíkaní v černém a jsou pořád šťastní.*“⁹⁴ Důvodem, proč jsou tam lidé šťastní, je skutečnost, že nikdy neumírají ve válkách a nechodí do armády.⁹⁵ Přes určité nepochopení ze strany přítele se hlavní hrdina vydává na ono místo, na kterém je srdečně přivítán místními obyvateli a zcela se přizpůsobí jejich životnímu stylu.⁹⁶ Po krátkodobé „*rekreaci*“ na vysněném místě dochází hlavní hrdina k závěru, že pocit štěstí není nakažlivý a tím pádem přenositelný.⁹⁷ Podobného ražení, i když z jiného úhlu, je také druhý příběh „*Dlažební kostka*“ (hebr. Balata), který zobrazuje hrdinu, jehož přerod z dítěte

⁹⁴ „*Amru li še-ha-anašim lovšim šachor šam be-Chuvejza ve-tamid-tamid me'ušarim*“. KERET, Etgar: 2002. *Cinorot*. Zmora Bitan: Or Jehuda, s. 33.

⁹⁵ Tamtéž, s. 33.

⁹⁶ „*Hem rokdim harbe be-Chuvejza, ve-kor'im be-sfarim avim, va-ani rakadeti lejadam šam be-Chuvejza, ve-gam kar'ati ba-sfarim ha-avim*“. Tamtéž, s. 33.

⁹⁷ „*Aval ošer ze lo davar midabek*“. Tamtéž, s. 33.

v muže se udál díky tomu, že stoupl na konkrétní dlažební kostku.⁹⁸ Naneštěstí pro hrdinu tato proměna nezměnila jeho osud outsidera.⁹⁹

Keretovi hrdinové v armádě nejsou v pravém slova smyslu hrdiny. Zřejmě se v těchto povídkách odráží Keretova vlastní vojenská kariéra. Pravé hrdinství spočívá v tom, jestli si postavy zachovají „zdravý rozum“. O tom svědčí i hlavní postava Šmulik Štajn z povídky „*Nelidé*“ (hebr. Lo bnej adam). Šmulik je přeřazen z nespecifikované jednotky k „*Hraniční policii*“ (hebr. Mišmar ha-gvul, akronym Magav) v Gaze, se kterou má strávit jeden týden.¹⁰⁰ Hned první den u této jednotky je Šmulik vyslán s ostatními na patrole. Cestou na místo určení se osádka džípu navzájem hecuje a řidič poznamená: „*První Arab, kterého chytnu, bude chudák*“¹⁰¹. Právě ona nenávist vůči Arabům, kterou „*pohraničníci*“ sdílejí, se projeví i v následujícím obraze, ve kterém řidič druhého džípu srazí úmyslně starého Araba. Zmatený Štajn se snaží zachovat si v této vypjaté situaci zdravý rozum, běží směrem k řidiči a křičí na něj: „*Přeješ jsi ho úmyslně, ty maniaku, přeješ jsi úmyslně člověka, který ti nic neudělal*“¹⁰². Tuto situaci neřeší ani velící důstojník, který ukáže na střechu jedné z budovy, na níž byl spatřen člověk, údajný špeh. Když ho vojáci předvedou a při výslechu zmlátí, přestože nováček protestuje, dostane se Štajnovi vysvětlení z úst důstojníka: „*Co jsi, Štajne, Červený kříž? Tahle špína má v hlavě pouze jednu myšlenku – zabít tě. To je jediný důvod, proč žijí [...] Oni možná vypadají zvenku jako my, ale nejsou. Nejsou to lidé.*“¹⁰³

⁹⁸ „*Ta'aminu li, balata, še-hiclicha ligrom le-jeled pachdan ve-rachruchi kamoni lehitnaheg be-omec, chajevet lihjot mašehu mejuchad*“. Tamtéž, s. 54.

⁹⁹ „*Aval kaše še-lo lich'os, keše-ata jodea be-bitachon male, še-kol ha-mivchanim še-bahem lo amadeta, ra'ajonot ha-avoda ha-košlim, hacharot ha-ahava še-lo na'anu mistajmim legamrej acheret, im rak hajita levacea otam al ha-balata ha-ze*“. Tamtéž, s. 55.

¹⁰⁰ Jak říká jedna z postav povídky: „*ha-tipusim ha-ele mi-Magav ze cava acher, bichlal be-r'oš šone mišelanu. Mufra'im, alimim, chasrej mišma'at*“. Tamtéž, s. 14.

¹⁰¹ „*Ha-aravi ha-ri'šon še-ani jitpos ha-jom, jihje misken!*“. Tamtéž, s. 15.

¹⁰² „*Darasta oto be-kavana, ja maniak, darasta ben'adam be-kavana, hu lo asa lecha klum*“. Tamtéž, s. 15.

¹⁰³ „*Ma ata, Štajn, ha-clav ha-adom? Ha-chala'ot ha-elu ješ lahem rak machšava achat ba-r'oš – laharog otcha. Ze ha-siba ha-jechida šelahem lichjot [...] Hem nir'im ulaj mi-ba-chuc kamonu, aval hem lo. Hem lo bnej-adam*“. Tamtéž, s. 16.

Štajn stále nechápe, co mu tím chtěl důstojník říci, a proto důstojník demonstruje svá slova názorně. Rozpáře mrtvému Arabovi hrudník a vytáhne z něj srolované vlaječky „*Organizace pro osvobození Palestiny*“, věstník, otrávené bonbony a telefonní žetony.¹⁰⁴ Celá situace je dotažena „*ad absurdum*“, když mrtvého Araba, nyní rovného jako list, složili osmkrát, dali na zadní rezervu džípu a členové patroly si rozebrali jeho telefonní žetony.¹⁰⁵ Celá povídka končí tím, že se Štajn probudí v noci ve stanu, a poté co si vezme nůž s miniaturním kompasem na rukojeti, opouští jednotku sledujíc světélkující stříčku kompasu.

Podobná absurdní situace jako v případě „*Nelidí*“, ale s nádechem fantazie, je zobrazena i v příběhu s názvem „*Šuní*“ (hebr. Šuni). Tento příběh se odehrává na pozadí partnerské krize, kterou hlavní postava řeší svérázným způsobem. Když hlavního hrdinu Meira opustila jeho dívka Michal, utápí svůj žal v alkoholu. Jednoho dne Meira navštíví čtveřice trpaslíků, s nimiž večer co večer hraje karty a od nichž dostává rady, co „*dělat se ženskýma*“.¹⁰⁶ Po nějaké době se Michal vrátí k Meirovi a zdá se, že vše je v nejlepším pořádku. Tato idyla je, ale narušena nešikovností Michal, která omylem rozbije malé bedničky piv v krabičkách od sirek, které donesli Meirovi „*malí*“ přátelé.¹⁰⁷ To však hlavní hrdina považuje za tragédii a mezi milenci dochází k hádce. Michal odchází a vracejí se trpaslíci, kteří její odchod vítají. Tentokrát však není Meirovi nabízen pouze alkohol, ale i něco jiného.¹⁰⁸

Dětští hrdinové se v Keretových příbězích často dostávají do podobně absurdních situací jako jejich protějšky z řad dospělých. Tato absurdita jim často může zachránit i život, jak nám ukazuje povídka „*Siréna*“ (hebr. Cfira). Hlavní hrdina Eli, poté co oznámí ředitelovi školy

¹⁰⁴ „*Ha-kacin patach et ha-beten li-šnajim be-chatach mahir ve-mimena nišpechu al ha-arec dgalim megalgalim, alonim, sukarijot ve-asimonim*“. Tamtéž, s. 16.

¹⁰⁵ Tamtéž, s. 17.

¹⁰⁶ „*Bachurot ze ra'al, carich lezajen otan mi-tachat le-ejze pitrija, ve-achar-kach jašar leha'if otan le-kibinimat. Im notnim lahen lehiša'er joter midaj zman, hen mar'ilot lecha et ha-nešama*“.

Tatmtéž, s. 30.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 30.

krádež kol školníka Šolema a přímo označí pachatele, je téměř zbit oněmi mladistvými delikventy. Vtom zazní siréna ke „*Dni vzpomínek za padlé*“ (hebr. Jom ha-zikaron), Eli využije této nenáhody a odchází „*zamrzlým*“ městem domů.¹⁰⁹ V následujícím příběhu mladý hrdina bere osud do vlastních rukou, a tak pomůže odhalit nečekané souvislosti ve svém okolí. Povídka „*Bumerang*“ (hebr. Bumerang) vypráví o chlapci Menachemovi, který náhodou usvědčí svou matku z nevěry. Často absentující otec uzavře se svým synem dohodu a prozradí mu, kam tak často jezdí. Tato dohoda však nesmí být vyražena nikomu, hlavně ne lidem, kteří disponují „*sérem pravdy*“.¹¹⁰ Milencem matky je lékař, kterého Menachem nenávidí a rozhodne se prohledat mu tašku. Na jejím dně objeví injekční stříkačku, kterou pokládá za ono „*sérum*“. Hlavní hrdina neváhá a běží informovat matku do ložnice.¹¹¹ Tato epizoda trapná pro všechny strany nezůstane bez následků a nakonec pomůže v tom, že Menachemův otec již nejezdí „*chytat ryby do Beer-Ševy*“¹¹².

Třetím typem dětských (mladistvých) hrdinů, kteří se objevují v Keretově prvotině, je postava solitérního outsidera, která se objevuje v povídce „*Syn šéfa Mosadu*“ (hebr. Ha-ben šel r'oš ha-mosad). Syn Alex nevěděl, čím se jeho otec ve skutečnosti živil, dokonce ani nevypadal na jeho syna.¹¹³ Byl dokonce zesměšněn bývalým partnerem své přítelkyně, který ho donutil jít nahého domů. Toto všechno způsobilo Alexovo poklesnutí v očích otce, který je už tak dost odměřený. Aby Alex získal zpátky svou čest a znovu nabyl důvěry otce, rozhodne se pomstít.

¹⁰⁸ „*ha-ikar še-hi halcha [...] ješ li ka'n chomer ma ze tov*“. Tamtéž, s. 32.

¹⁰⁹ „*Raciti lazuz mi-šam, livroach, leharim et ha-jadajim kedej lehagen al ha-panim aval ha-pachad šitek oti. Pit'om mi-šum makom ba'a cfira, šachacht bichlal še-ha-jom jom ha-zikaron. Šaron ve-Gil'ad hizdakefu šnejhem. Histakalti alejhem omdim kemo bubot ba-chalon ra'ava, ve-chol ha-pachad šeli ne'elam*“. Tamtéž, s. 12.

¹¹⁰ Tamtéž, s. 42.

¹¹¹ „*Ima, Ima, tizahari! ca'akti, al tagidi lo klum [...] Ze Cachi, ca'akti, hu lo roce be-emet lezajen otach. Ze štam tejruc. Hu be-ecem nemuša. Hine ha-mazrek, haja lo ba-tik. Al tagidi lo klum*“. Tamtéž, s. 43.

¹¹² Tamtéž, s. 44.

¹¹³ „*ha-ben šel r'oš ha-mosad afilu lo jada še-hu ha-ben šel r'oš ha-mosad. Hu chašav še-aba šelo kablan afar*“. Tamtéž, s. 45.

Tímto činem a pozdním příchodem jednoho večera domů si s otcem jakoby vymění role, i když jen na jeden den.¹¹⁴

Poslední povídku, kterou si představíme v této části, je povídka s názvem „*Terminál*“ (hebr. Terminal). Tento příběh vypráví o vztahu dvou mužů rozdílného věku, kteří leží na onkologickém oddělení s rakovinou mozku. Prvním z nich je aškenázský žid, který přežil holocaust a který nazývá všechny lidi na oddělení „*pacient terminálu*“¹¹⁵. Druhým nemocným je rodilý Izraelec, obtloustlý ani ne čtyřicátník. K symptomům nemoci patří zapomínání, které se projevuje nejen při hře v šachy mezi hlavními postavami, ale především poté, kdy Hans umře jako první a Cvi je dotazován nemocničním personálem na jeho jméno. Tato administrativní nedůslednost ze strany zdravotních sester je o to absurdnější, že Cvi si nemůže vzpomenout.¹¹⁶ Příběh končí tím, že Cvi napadá sanitáře a vyslovuje jemu neznámé slovo.¹¹⁷

5.2 Mé stezky po Kissingerovi (hebr. Ga'agu'aj le-Kissinger)

Druhá sbírka Keretových krátkých příběhů je v porovnání s debutem jiná. Tato jinakost, a snad i lepší uchopitelnost, je nejvíce zřetelná v nevelkém počtu příběhů z vojenského prostředí, v daleko větším zaměření na jedince a na jeho popis reality. V konečné fázi se objevují hrdinové hledající vztah ke světu jako takovému nebo ke svým blízkým (milujícím) osobám.

¹¹⁴ Je zajímavé, že stejným způsobem, jak otec oznamoval svůj příchod domů, tak ho oznamuje také Alex: „*Al tiš'alu ejze jom haja li [...] ve-hem lo ša'alu.*“ Tamtéž, s. 48.

¹¹⁵ „*Ze biglal še-ata ve-ani kol echad chole terminal'*“, na to reaguje druhá postava: „*Ke'ilu ani mamtin be-ejze sde te'ufa home, še-mimenu techef amri le-makom acher, šone.*“ Tamtéž, s. 23.

¹¹⁶ „*Ech kar'u la-zaken še-met? Doktor Arad carich et ze bišvil ha-te'udat ptira, ha-achjot šuv pa'am ibdu et ha-mismachim, ve-af echad lo zocher ech kar'u lo.*“ Načež odpoví Cvi: „*Ani chošev še-ze haja Hindishajm, Hindišštrajm, mašehu ka-ze.*“ Tamtéž, s. 25.

¹¹⁷ Na konci příběhu jako by bylo implicitně vyjádřeno, že Cvi patří k druhé generaci přeživších holocaustu, na kterou byly přenášeny nevědomky válečné hrůzy z koncentračních táborů. „*Nizkarti be-ma še-Hans amar al ha-cel, histakalti al ha-kir, ve-heramti et jadi ha-jemanit ba-avir,*

Jedním z příběhů z vojenského prostředí odehrávajícím se na Golanských výšinách je povídka „*Natažená, ale zajištěná*“ (hebr. Daruch ve-nacur). Hlavního hrdinu Kramera provokuje Arab, který na něj křičí různé vulgarismy a vysmívá se jeho neschopnosti.¹¹⁸ V takto vypjaté situaci se Kramer neudrží a namíří na něj pušku, ale zezadu ho srazí velící seržant a zabrání mu ve výstřelu.¹¹⁹ Toho samého dne večer je oznámeno, že těžce zraněný voják ze stejné jednotky zůstane po útoku na přístrojích. Právě v této chvíli se střetnou dvě řešení, jak se smířit s danou situací. První představuje seržant, druhé hlavní hrdina.¹²⁰ Příští ráno Kramer opět drží stráž a opět přichází onen provokující Arab, tentokrát si však vymění role. To znamená, že voják si sundá helmu a neprůstřelnou vestu, obváže si obličej obinadlem a hodí nabitou pušku doprostřed mezi ně.¹²¹ Arab první doběhne k pušce a chce vystřelit, jenže jak poznamenává hlavní postava: „*Tahle zbraň je úplně k prdu.*“¹²² Araba provokatéra zmlátí a vybije si na něm svoji frustraci.¹²³

Hlavními postavami příběhů v druhé Keretově sbírce, co se týče věkové kategorie, jsou děti (mladiství), které podobně jako dospělí hledají

---

kemo Hans. *Ha-cel ha-bogdani marad bi ve-he'edif lehaniach et jadav al cava'ro šel cel acher* [...] *Sfataj bit'u mila še-et mašma'uta lo jada'ti. „Ceuber“ lachašti gam ani*. Tamtéž, s. 25.

¹¹⁸ „*Ma ha-injanim, ja golani? Ha-samal ha-džindži šelachem zijen otcha etmol chazak midaj be-tachat? Ejn kvar koach laruc?*“ KERET, Etgar: 1994. Ga'agu'aj le-Kissinger. Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 47.

¹¹⁹ „*Tagid li, Kramer, ata metoraf? Ma ata omed li ka'n im ha-rove maruach al ha-lechi kemo ejze ka'uboj. Ata chošev še-ze ha-ma'arav ha-parua še-ata jachol lirot be-mi še-ata roce?*“ Tamtéž, s. 48.

¹²⁰ Seržant říká: „*Ata chošev še-li lo ichpat me-Abutbul? Hu haja chaver šeli bedijuk kemo še-haja chaver šelcha. Ata chošev še-li lo ba achšav lakachat et ha-džip ve-la'avor mi-bajit le-bajit. Ligror otam ha-chuca ve-lidfok le-chol echad meheme kadur ba-r'oš? Aval im ani e'ese et ze ani ejhe bedijuk kamohem. Ata lo mevin et ze? Ata lo mevin klum.*“ Tamtéž, s. 49.

¹²¹ „*Hu rac joter maher mimeni, ve-jagia lefanaj el ha-rove. Aval ani anaceach, ki achšav ani bedijuk kamohu, ve-hu im ha-rove be-jad jihje bedijuk kamoni. Ima šelo ve-achoto jizdajnu im jehudim, ha-chaverim šelo jiškevu be-batej-cholim kemo cmachim, ve-hu ja'amod muli kemo homo im rove ba-jad ve-lo jachol la'asot klum*“. Tamtéž, s. 49.

¹²² Tamtéž, s. 50.

¹²³ Keret obdržel ohledně této povídky různé dopisy, které ho obviňovaly, že je buď levičák, anebo fašista. Sám k tomu dodává: „*le-anašim joter chašuv „ha-meser“ mi-ma še-ata be-emet omer* [...] *Bišvili, im lo jod'im ma ha-šura ha-tachtona, ze davar tov. Im ješ mašehu še-ani roce leha'avir ba-ktiva šeli, ze še-ha-chajim joter murkavim mi-meser.*“ Gadi, Taub. Rega, ejfo ha-pu'enta. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

vztah ke světu a své postavení v něm. To můžeme demonstrovat na následujícím příběhu „*Prasátko*“ (hebr. Lišbor et ha-chazir). Hlavní postava chce, aby mu otec koupil postavičku Barta Simpsona, ale ten nesouhlasí: „*Z dětí, kterým se jen tak kupují postavičky Barta Simpsona, později vyrostou spratci, kteří vykrádají stánky, protože jsou zvyklí, že to, co chtějí, dostanou snadno.*“¹²⁴ Proto otec zahájí výchovnou činnost, obstará synovi pokladničku ve tvaru prasátka s tím, že za každý vypitý hrnek čokolády bude odměněn finančně.¹²⁵ Až bude mít syn pokladničku plnou, dostane onu vysněnou postavičku. Syn si však vybuduje k prasátku silný citový vztah, ba dokonce ho pojmenuje Pasachzon.¹²⁶ Když otec zjistí, že pokladnička je plná, poručí mu, aby ji rozbil kladivem. V zájmu záchrany „*přítele*“ chce syn ještě jeden šekel a tento mezičas využije k osvobození Pasachzona, kterého vypustí na svobodu v noci na poli.¹²⁷

Někdy musí školáci čelit nebezpečí ze strany dospělejších vrstevníků a chránit své starší bratry v nesnázích, tak jako tomu je v povídce „*Korbiho holka*“ (hebr. Ha-chavera šel Korbi). Zápletka spočívá v tom, že bratr hlavního hrdiny je napaden bývalým „*partnerem*“ své přítelkyně Korbim, kterému ji „*ukradl*“, a náš hrdina musí předvést dostatek důvtipu, aby mu zachránil život jakoby „*teologickou disputací*“.¹²⁸

¹²⁴ KERET, Etgar: 1994. Ga'agu'aj le-Kissinger. Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 7.

¹²⁵ „*Kol boker ani carich lištot achšav kos šoko, afilu še-ani sone. Šoko im krum ze šekel, bli krum ze chaci šekel ve-im ani jašar acharej ze meki az ani lo mekabel šum davar.*“ Tamtéž, s. 7.

¹²⁶ „*Ani met alav keše-hu mechajech, rak bišvilo ani šote et ha-šoko im krum kol boker, bišvil še-uchal lidchof lo et ha-šekel ba-gav ve-lir'ot ech ha-chijuch šelo lo mištane chaci.*“ Tamtéž, s. 8.

¹²⁷ Podle Kereta je možno se dívat na tento příběh, tak, že chlapec obětoval vztah k prasátku, protože: „*he-chazir ze chelek mimenu, az hu viter al ejze še-hu chelek mimenu kedej še-juchal lehamšich lichjot ba-mišpacha šelo, ve-echšehu gam lehagia le-olam ha-mevugarim z'ot omeret, ješ mašehu ba-tahalich ha-hitbagrut, še-hu haja carich lehkriv avuro, mašehu jafe u-mašehu še-hu ohev.*“ Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z:

< <http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

¹²⁸ Korbi říká směrem ke staršímu bratru hrdiny: „*Ata ganavta li et ha-chavera šeli ba-zman še-ani hajiti chaver ita [...] ata jodea, Gold, še-ješ neged ma še-asita pasuk ba-aseret ha-dibrot, lo tignov.*“ Mladší bratr sebere všechnu svoji odvahu, když vidí svého zmláceného bratra: „*Lo tin'af, ma še-hitkavanta.*“ To podle Korbiho nemění nic na situaci a chce, aby mu hlavní hrdina prozradil, jaký byl trest za tento přestupek: „*Bo tagid li, Gold, ma haja ha-oneš še-katuv ba-tanach le-mi še-avar al ha-dibrot?*“ Vystresovaný hrdina mu to po chvíli naléhání prozradí: „*Mi še-over et ze, magia lo lamut.*“ Celá tato sekvence končí tím, že mladší bratr jakoby prošel touto zkouškou, a Korbi je nechává na pokoji: „*Bo nelech, rak raciti še-tišma et Gold ha-katan omer mi*

V jiné nesnadné situaci se ocitnou hrdinové povídky „*Vejce dinosaura*“ (hebr. Bej cim šel dinoza'urus), když objeví dinosauří vejce, z něhož se nakonec místo očekávaného dinosaura „*vylíhne*“ novorozeně. Děj vyústí v to, že postavy k sobě naleznou cestu a vzájemné pochopení.¹²⁹ Někdy dostanou hlavní postavy dárek, který pro ně znamená závažné morální dilema. Takovým příkladem je hrdina z povídky „*Boty*“ (hebr. Na'alajim). Hlavní postava jede v rámci školní exkurze do muzea volyňských židů na „*Den památky obětem holocaustu*“ a zde vyslechne z úst člověka, který přežil holocaust, protiněmeckou nótu.¹³⁰ Rodiče mu mezitím, aniž by něco tušili, dovezou tenisky značky Adidas.¹³¹ Právě toto morální dilema spolu se skutečností, že chlapcův dědeček byl obětí holocaustu, vyřeší hlavní hrdina tak, že jde ony boty vyzkoušet na hřišti, v průběhu fotbalového zápasu dá rozhodující gól a má pocit, že i dědeček by byl rád.¹³²

Často se Keretovi hrdinové cítí být tak osamělí, že je potřeba mít někoho blízkého přivede až do situace, že své přání zakřičí do díry ve zdi. Tak je tomu ve stejnojmenné povídce „*Díra ve zdi*“ (hebr. Chor ba-kir), ve které se hlavnímu hrdinovi po vyřčení přání objeví anděl. Ve skutečnosti není žádným andělem, ale jak později zjistí Udi, je to „*jenom lhář s křídly*“¹³³. V další povídce je hlavní postava poslána na prázdniny pryč od svých blízkých a cítí se být osamělá. Tentokrát se však hlavní hrdina má na koho obrátit, a jelikož oni milovaní nepřijeli včas,

---

codek [...] *ata be-seder jeled, ata be-seder gamur.*“ KERET, Etgar: 1994. Ga'agu'aj le-Kissinger. Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 51-55.

¹²⁹ Tamtéž, s. 66-69.

¹³⁰ Přeživší holocaustu říká následující: „*Ki ha-germanim od chajim, ve-od ješ lahem medina [...] kol pa'm še-tir'u schora mi-germanija ve-lo chašuv im ze televizija o mašehu acher, tamid tizkeru še-mitachat le-ariza ha-elegantit šel ha-schora mistaterim chalakim ve-šoferet še-asujim mi-acamot ve-or u-vasar šel jehudim metim.*“ Tamtéž, s. 88.

¹³¹ „*Svu'ajim acharej ze, ha-horim šeli chazru mi-chuc-la-arec ve-hevi'u li na'alej hit'amlut [...] bifnim šachvu štej na'alajim levatot im šloša pasim kchulim al kol achat ve-al ha-cad šelachen charut „Adidas ROM“.*“ Tamtéž, s. 88.

¹³² „*Rak še-acharej ha-mischak nizkarti od pa'am, ve-histakalti alejhen. Pit'om hen nihju nora nochoť, ve-gam joter kfcijot ka-ele, joter ma-še-nir'u ba-kufsa [...] saba lo amar klum, aval lefi ha-dricha jacholti lehargiš še-gam hu meruce.*“ Tamtéž, s. 89.

¹³³ Tamtéž, s. 26.

proklel je a kletba se vyplnila.¹³⁴ Jiná hlavní postava z povídky „*Dobré úmysly*“ (hebr. Kavanot tovot) si naopak přeje vlastní smrt, a jelikož nemá odvalu ke spáchání sebevraždy, objedná si na tento čin nájemného vraha. Objednatelem není nikdo jiný než Patrik Grace, držitel Nobelovy ceny míru. Důvodem, proč se chce nechat zabít, je skutečnost, že trpí „*nevyléčitelnou dobrosrdečností*“, jejíž symptomy se projevovaly již v mládí: „*V životě jsem nelhal, nikdy jsem nic neukradl, dokonce ani při hádkách na školním dvoře jsem se nikdy nenechal vyprovokovat, vždycky jsem nastavoval druhou tvář.*“¹³⁵ Nicméně tato „*choroba*“ se s léty jen zhoršovala: „*Dnes už nejsem schopný ani jíst, aniž bych po prvním soustu nehledal někoho hladovějšího, který by mou porci dojedl. V noci nemůžu usnout. Jak je vůbec možné myslet na spánek, když bydlíš v New Yorku a dvacet metrů od tvého domu na ulici lidi mrznou na lavičkách.*“¹³⁶ Celá situace je o to absurdnější, že oním nájemným vrahem je muž, kterému Grace pomohl, když byl ještě dítětem v sirotčinci, a navíc ke smůle nositele Nobelovy ceny, to nemůže udělat.¹³⁷

V Keretových povídkách se velmi často setkáváme s motivem soužití nevyzrálého mladého páru, ve kterém nepanuje vzájemná důvěra. To se projevuje tak, že jeden z partnerů má dojem, že není druhým dostatečně milován, nebo že je podváděn. Když získají takový pocit, většinou se jedná o partnerky, chtějí, aby jim byl přinesen důkaz lásky nebo aby byl vykonán čin, který by onu lásku demonstroval. S tímto motivem se setkáváme v povídce „*Cizí jazyk*“ (hebr. Safa zara), ve které partnerka vypravěče chce, aby jí řekl v cizí řeči, že ji miluje. Když si hlavní hrdina nemůže na žádnou řeč kromě hebrejštiny vzpomenout, je fyzicky

¹³⁴ Tuto situaci líčí příběh „*Aby zemřeli*“ (hebr. Še-jamutu), ve kterém nevyzrálý hrdina prokleje rodiče, kteří na cestě za svým synem mají smrtelnou nehodu. „*Hem amru še-javo'u. Šakranim bnej zonot, halva'j še-jamutu*“. Tamtéž, s. 71.

¹³⁵ Tamtéž, s. 59.

¹³⁶ Tamtéž, s. 59.

¹³⁷ „*Ata pašut lo jachol laharog oti. Ze be-seder. Ata lo ha-ri'šon, ata jodea. Šnajim acherim kvar hispiku lehachzir et ha-ma'atafa lefanejcha. Kanir'e še-ze chelek me-ha-klala*“. Tamtéž, s. 60.

napadnut.¹³⁸ Pokud již partnerka nabyla podezření, že je podváděna a partner se jí chystá opustit, objedná si kapky proti samotě, tak jako tomu je ve stejnojmenné povídce „*Kapky*“ (hebr. Tipot).¹³⁹ V extrémních případech je po hlavním hrdinovi požadováno jako důkaz lásky srdce jeho matky.¹⁴⁰ Tuto absurdní situaci popisuje povídka „*Mé stezky po Kissingerovi*“ (hebr. Ga'agu'aj le-Kissinger), v níž i přes získání srdce není uspokojivý výsledek vůbec zaručen: „*Určitě nebude doma [partnerka – poznámka autora], znovu se vrátila ke svému bývalému. Ne, že bych obviňoval někoho, jenom sám sebe.*“¹⁴¹ Když už jsou partnerky v Keretových povídkách dostatečně přesvědčeny o vzájemné oddanosti partnera, „*trpí*“ hlavní postava jejich rozmary. Toto „*martyrium*“ je však vypravěčem podstoupeno dobrovolně, pro svoji lásku se zbavuje veškerého ochlupení na těle a dbá až extrémně o osobní hygienu, jak si můžeme přečíst v příběhu „*Holení, čištění*“ (hebr. Giluach cichcuach).¹⁴²

Povídkou „*Smutný příběh rodiny Mravenečnicků*“¹⁴³ (hebr. Sipura ha-acuv šel mišpachat nemalim) jako by chtěl Keret ve stylu Ezopových bajek demonstrovat vědecký antisemitismus konce 19. a první poloviny 20. století v Evropě a hledat tak obětního beránka za neúspěch pokroku.¹⁴⁴ V jedné bezejmenné vesnici žije komunita lidí, kteří mají

¹³⁸ „*Ba-sof hi zarka li ba-r'oš ma'afera kveda im semel šel chevrat bituach, ve-hitchil laredet li me-ha-mecach dam. „Tohav oti, tohav oti“, hi corachat. Va-ani nisiti be-chol ha-koach lehizacher ba-dvarim še-ha-chevre ha-rusim me-ha-avoda limdu oti, aval kol ma še-ala li ba-r'oš haja rak klaloť.* Tamtéž, s. 80.

¹³⁹ „*Telchi im at roca, ani omer la, aval še-tes'ed'i lach še-šum tipot oznajim masrichot lo jo'havu otach kemo ahavti. Rak še-tipot oznajim gam af-pa'am lo jivgedu ba. Ze ma še-hi omeret, ve-achar-kach holechet. Ke'ilu še ani ken.*“ Tamtéž, s. 83.

¹⁴⁰ Partnerka vypravěče mu jen nepřímě naznačuje, o jaký důkaz lásky by se mělo jednat: „*Ze lo mašehu še-kašur be-lehatil mumim be-acmecha, kemo lehoci ajin o lehorid ozen, ki az ata poge'a be-mišehu še-ani ohevet, u-va-akifin gam bi. Ve-lifgo'a be-mišehu karov ze betach lo hochacha le-ahava.*“ Po chvíli přemýšlení se hlavní hrdina zeptá: „*Ze ima šeli?*“, přičemž je mu jasně odpovězeno: „*Im ata ohev oti be-emet az ata jodea be-acmecha [...] ve-še-lo tavi li ozen o echa o mašehu ka-ze. Et ha-lev šela ani roca, ata šomea? Et ha-lev.*“ Tamtéž, s. 14.

¹⁴¹ Tamtéž, s. 15.

¹⁴² Tamtéž, s. 62-63.

¹⁴³ V hebrejštině výraz pro „*mravence*“ je „*nemala*“, v množném čísle pak „*nemalim*“, a jelikož hlavou oné rodiny je jistý Dov Nermalim, vzniká nám poté výraz pro „*mravenečnicka*“. Proto se autor rozhodl název povídky takto volně přeložit.

¹⁴⁴ McEwen, Todd. *Plastic people*. [on-line], [citováno dne 25.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/mar/24/featuresreviews.guardianreview21?INTCMP=SRCH>>.

všichni zvířecí jména¹⁴⁵, všichni se navzájem znají a pravidelně udržují dobré sousedské vztahy. Tato idyla, vzájemnost a místní kolorit je narušen vstupem „uznávaného“ pedagoga z Bernu Alexandrem Menschem¹⁴⁶, který když zjistí, že místní obyvatelé nemají školu, ba dokonce jejich vesnice nenesou žádné pojmenování, rozhodne se to změnit. Po vzoru prvotního kibucnického nadšení je Menschem iniciováno hlasování, ve kterém je zvoleno jméno vesnice, „*Pokrok*“ (hebr. Kidma), a místní obyvatelé se pouští do stavby školy. Dřívější pravidelná páteční setkávání obyvatel jsou změněna v Menschovu recitaci německých klasiků. Řád, který byl vnesen Menschem nejen do komunity, se poté odráží i v nově vzniklé škole, ve které je vyučování rozděleno do dvou okruhů samozvaného vládce: od neděle do úterý kultura, od středy do pátku věda. Právě při jednom pátečním vyučování v rámci „*dne fauny a flóry*“ Mensch přinese do třídy obraz mravenečnicka, který se výrazně podobá Arielovi, synu Dova Nimalim.¹⁴⁷ Po svém útěku ze třídy se Ariel vrací zpět do školy spolu s otcem. Následně se mezi Dovem Nimalim a Menschem rozvíjí rozhovor, ze kterého vyplývá právě onen „*idiotský*“ a primitivní rasismus na pozadí vědeckého pokroku. Dov Nimalim říká: „*Proč to děláte? Proč učíte děti všechny tyto lži o mně? Proč chcete zničit život mému dítěti?*“¹⁴⁸ Mensch se brání v zájmu vědeckého pokroku: „*Lži, tady se jedná o vědecky ověřená fakta, která shromáždili nejlepší vědci na světě...*“¹⁴⁹ Vtom jej přeruší našťvaný otec Ariela: „*Co to kecáte? Připadám Vám, že chodím po čtyřech? Jím mravence? Jste normální?*“¹⁵⁰

¹⁴⁵ Mezi další obyvatele vesničky patří například Nechemia Hirsch (německé slovo „*hirsch*“ je českým ekvivalentem pro slovo „*jelen*“), Elijahu Ofri (hebrejské slovo „*ofer*“ je českým ekvivalentem pro slovo „*kolouch*“), Jona Greenberg (hebrejské slovo „*jona*“ je českým ekvivalentem pro slovo „*holubice*“) atd.

¹⁴⁶ Německé slovo „*der Mensch*“ znamená v češtině „*člověk*“. To znamená jako by tento příběh byl bojem civilizovaného světa reprezentovaného Alexandrem Menschem, s necivilizovaným, divokým a neuspořádaným světem obyvatel veškeré vesnice.

¹⁴⁷ Děti ve třídě moc nechápaly, jaké je spojení mezi obrazem mravenečnicka na plakátě spolu dohromady s hodinou biologie, „*aval Mensch hisbir ve-amar še-medubar be-va'al chajim nachut, jonek ha-holech al arba ve-nizon mi-nimalim*“. KERET, Etgar: 1994. Ga'agu'aj le-Kissinger. Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 42.

¹⁴⁸ Tamtéž, s. 43.

¹⁴⁹ Tamtéž, s. 43.

¹⁵⁰ Tamtéž, s. 43.

„Podívejte se, pane Dov Nemalim,“ říká Mensch, „nemůžete ignorovat fakta. Máte srst a neobyčejně dlouhý jazyk a krom toho Vaše jméno „mravenečník“....“¹⁵¹ Mezitím, co otec obhajoval čest své rodiny a bojoval proti vědeckému rasismu, děti převzaly iniciativu do svých rukou a napadly Ariela, kterému hodily za oblečení mravence. Celá tato „příšerná“ zkušenost jedné rodiny Mravenečníků končí tím, že Ariel odchází spolu s otcem ze školy, do které se už nikdy nevrátí.¹⁵²

5.3 Knellerův letní tábor (hebr. Ha-Kejtana šel Kneller)

Třetí Keretův soubor krátkých příběhů, který vyšel v roce 1998, obsahuje čtyři povídky a jednu novelu. Ústředním námětem knihy je motiv hledání, ať už milované osoby hlavního hrdiny, anebo duševního zdraví. Toto hledání je většinou úzce spojeno s cestou, proto hrdinové často opouštějí místo, na kterém se nacházejí, a na konci zjistí, že i samotná cesta může být cílem. Keret hojně využívá v této sbírce fantaskní motivy, zobrazuje nebe, peklo či posmrtný život.¹⁵³ V díle se naopak nevyskytují dětští (mladiství) hrdinové, popisy absurdnosti vojenského prostředí a téma „neuspořádaného“ soužití mladých párů.

První povídkou sbírky je „Příběh o řidiči autobusu, který chtěl být Bohem“ (hebr. Sipur al nehag otobus še-raca lihjot elohim). Tento příběh pojednává o dvou mužích, kteří se jednoho dne setkají a významně si navzájem zasáhnou do svých životů. Řidič autobusu byl známý tím, že nikdy neotvíral dveře opozdílům, nebylo to však ze zlomyslnosti, nýbrž kvůli filosofii, kterou zastával. Jestliže tak nějaký opozdilec zdrží

¹⁵¹ Tamtéž, s. 43.

¹⁵² „Bo ha-bajta ben, mimejla ejn ka'n im mi ledaber.“ Tamtéž, s. 44.

¹⁵³ Joram Kanjuk ve své recenzi této Keretovy sbírky zdůrazňuje smysl pro humor, kterým jsou zobrazeny tyto motivy: „...Lo bdichot al jehudi, turki ve-romani še-nichnasim la-rakevet ela bdichot šel bo'u hine, ha-chajim ba-zevel az lama še-lo nicchak kcat, ba-sof metim az lo cochakim joter, ki ba-necach ejn humor, kemo ecel rov ha-sifrut ha-ivrit.“ Kanjuk, Joram. Kemo

autobus jen o třicet vteřin, ztratí všichni cestující třicet vteřin. Pokud je v „*autobuse šedesát lidí, kteří nikomu nic neudělali a přišli včas na zastávku, ztratí všichni dohromady půl hodiny*“¹⁵⁴.¹⁵⁵ Druhým hrdinou je mladík Edi, který pracuje jako pomocná síla v restauraci a který, pokud se mu něco nepovede, se přijde osobně omluvit zákazníkovi. To, že byl takto milý, zapůsobilo na jednu dívku, která si s ním domluvila schůzku na příští den. Kromě dobrého vychování trpěl tento Edi nemocí, která „*mu způsobila, že vždy zaspal o deset minut a žádný budík ho nedokázal probudit*“¹⁵⁶. Dohromady se svou leností a s řidičem, který neotevíral dveře opozdilcům, přicházel Edi do práce pravidelně pozdě. V den schůzky proto učinil všechna opatření, aby nezaspal, leč nepovedlo se. Náš řidič autobusu již odjížděl ze zastávky, když vtom na semaforu nedaleko zastávky „*naskočila*“ červená. Udýchaný Edi jej doběhl a řidič ho pustil dovnitř.¹⁵⁷ Edi nakonec na schůzku dorazil včas, ale ona dívka vůbec nepřišla, protože „*už měla přítele a nebylo jí příjemné to říct Edimu*“¹⁵⁸. Příběh končí, když Edi vidí, že z autobusu vystupují lidé, proto se rozhodne nespěchat. Ví, že nemá šanci ho stihnout. K jeho překvapení onen řidič, který nikdy neotevíral dveře opozdilcům, na něj počkal a nerozjel se, dokud se Edi v klidu neposadil.¹⁵⁹

---

adišut smecha še-ko'eset: „Ha-Kejtana šel Kneller“. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: < <http://www.haaretz.co.il/literature/prose/1.1692862>>.

¹⁵⁴ KERET, Etgar: 1998. *Ha-Kejtana šel Kneller*. Keter/Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 8.

¹⁵⁵ Joram Kanjuk v této souvislosti neopomene zmínit, jak Golda Meirová řekla na zasedání redakce časopisu „*Davar*“, že: „*Aval ani pogešet anašim ve-hem lo omrim et ha-dvarim ha-nora'im ha-ele.*“ Přičemž Šlomo Grodzensky na to ironicky reagoval: „*Gveret Me'ir, ze mipnej še-at lo nosa'at ba-otobusim.*“ Kanjuk, Joram. *Kemo adišut smecha še-ko'eset: „Ha-Kejtana šel Kneller“.* [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: < <http://www.haaretz.co.il/literature/prose/1.1692862>>.

¹⁵⁶ KERET, Etgar: 1998. *Ha-kejtana šel Kneller*. Keter/Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 9.

¹⁵⁷ Vypravěč líčí Ediho doběhnutí následovně: „*Edi hicliach lehadbik et ha-otobus ve-ligror et acmo ad ha-delet šel ha-nehag. Hu afilu lo dařak al ha-zchuchit, me-rov še-lo haja lo koach, rak histakel ba-nehag be-ejnajim retubot ve-nařal al ha-birkajim, mitnašem ve-chanuk.*“ To řidiči autobusu něco připomnělo: „*Mašehu mi-pa'am, od me-ha-řkufa še-lifnej še-raca lihjot nehag otobus, keše-od raca lihjot elohim [...] ve-pit'om ha-nehag nizkar ech pa'am hivtiach le-acmo še-im ba-soř jihje elohim hu jihje rachum ve-chanun ve-jakšiv le-řol bru'av [...] hu pašut lo jachol haja joter, ve-lamrot kol ha-ideologiot ve-ha-řešbon ha-pašut, patař lo et ha-delet.*“ Tamtéž, s. 10-11.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 11.

¹⁵⁹ „*Ve-ha-nehag, lamrot kol ha-milmulim ha-ko'asim ve-ha-hařcarot ha-kolanijot šel ha-nos'im, ĉhika še-Edi ja'ale ve-lo naga ba-dvaša šel ha-gaz ad še-maca makom laševet.*“ Tamtéž, s. 12.

Příběh „*Nimrodovo šílenství*“ (hebr. Ha-džanana šel Nimrod) je jakýmsi Keretovým pokusem o novelu, alespoň co se rozsahu týče. Na dvaceti stranách je popsáno přátelství tří vrstevníků, kteří jeden po druhém zažívají své „*období šílenství*“. Zpětně je také rekonstruován příběh jejich společného přítele Nimroda, který spáchal sebevraždu na vojně.¹⁶⁰ První „*období šílenství*“ začal Miron, který z něj částečně obviňoval Boha a částečně Nimroda. Po něm následoval Uzi, úspěšný majitel firmy, který jediný ze tří přátel měl stálou partnerku Liraz, se kterou se později oženil. Ran byl posledním se svým šílenstvím, jako vypravěč příběhu trpěl záchvaty panického strachu, a někdy si nemohl dokonce vzpomenout na své jméno. Povídka ukazuje na samotu hrdinů, jen ten, který se ožení, jako to udělal Uzi, jako by vypadával z onoho „*Nimrodova kola*“.¹⁶¹

Jednou z nejfantasknějších povídek celé sbírky je povídka „*Pekelný vinný střík*“ (hebr. Špric me-ha-gehinom). Je to vypravování o osamělé dívce Anně, která pracovala v obchodě s potravinami v jedné uzbecké vesnici. Ta stála nad samotným vchodem do pekla.¹⁶² Toto peklo ovšem není jednosměrné, nýbrž jednou za sto let z něj vycházejí různí „*lidé*“, kteří se zdrží ve vesničce jeden den, aby se posléze vrátili zpět.¹⁶³ Kolize mezi místem a postavou nastává tehdy, když se Anna opakovaně zamiluje do dvou vzájemně si podobných pánů, se kterými má pohlavní

¹⁶⁰ Jako kdyby se Keretova vlastní zkušenost ze ztráty přítele na vojně do určité míry cyklicky objevovala v jeho dílech. Onen Nimrod si v průběhu vojny našel partnerku, ale ta ho po roce opustila a on se při jedné sobotní strážii zastřelil.

¹⁶¹ Pro lepší názornost si uvedme ukázkou z rozhovoru mezi Mironem a Ranem poté, co Uzi se svou manželkou odletí na líbánky. Miron říká: „*Ata jodea še-achšav niš'arnu rak šnejnu. Z'ot omeret, Uzi jiša'er chaver šelanu ve-ha-kol, aval hu kvar lo ba-sevev šel Nimrod [...]. Tišma, afilu Nimrod jodea še-ze lo ma'im kacha lipol stam al mišehu nasuj. Gam ze še-hu medžanen otanu ze lo tamid ma'im, aval ha-emet hi še-gam elejnu hu lo ba, im hu lo haja jodea še-ba-lev anachnu maskimim. Ejn ma la'asot.*“ Ran se chvíli zasní a představuje si, jak zítra potká lásku svého života: „*Stam, ta'er le-acmecha še-machar matchila iti ba-rechov ha-kusit šel ha-chajim šeli va-anachnu mit'ahavim, ve-ani mitchaten ita.*“ Přičemž Miron ho uzemní: „*Ejze mazal še-ata mechoar.*“ Tamtéž, s. 33.

¹⁶² „*Ješ ejze kfar echad be-Uzbekistan še-banu oto punkt al ha-petach šel ha-gehinom [...] ve-ha-me'at kesef še-ha-anašim maclichim legarer ze be-ikar me-tajaruf.*“ Tamtéž, s. 35.

¹⁶³ „*Hem kulam ka-ele min orchim la-rega. Niš'arim rak jom ve-chozrim chazara la-gehinom. Ve-af-pa'am lo tir'e oto oreach pa'amajim, ki hem joci'm rak pa'am ba-me'a šana.*“ Tamtéž, s. 36.

styk.¹⁶⁴ Po zjištění, že neotěhotněla, se modlí, aby se její milovaný vrátil. Navíc se jí zdá sen, že brána pekla se jednou provždy uzavřela. Tento sen se nakonec vyplnil, ale peklo zůstalo na svém místě a Anna se později provdala.¹⁶⁵ Svým dětem vypravovala právě ony děsivé příběhy o lidech z pekla.

Obdobně bohatou povídkou na motivy, na druhé straně i překombinovanou, je příběh „*Děloha*“ (hebr. Rechem). Osa vyprávění se omezuje na zobrazení dělohy vypravěčovy matky, která je vystavena pro svoji krásu v nemocničním muzeu. Po rodinných neshodách otec rodiny (významný průzkumník – lovec velryb) odjíždí na severní pól a opouští svou manželku a děti. Vypravěč po smrti své matky chodí pravidelně spolu se svými dětmi navštěvovat ono muzeum a při jedné návštěvě zjistí, že děloha jeho matky zmizela. Pomocí použitého násilí se dozvídá od kurátora expozice, že děloha byla prodána jednomu židovskému filantropovi na Aljašce. V průběhu plavby byla loď unesena místními ekologickými aktivisty a ti dělohu navrátili zpět do lůna přírody. *„Dle zpráv agentury Reuters provozuje tato ekologická skupina veškerou svou činnost za pomoci pirátské lodi, které velí bývalý lovec velryb, jenž se zřekl své někdejší činnosti.“*¹⁶⁶

Onou tak často zmiňovanou jedinou Keretovou novelou je „*Knelerův letní tábor*“¹⁶⁷ (hebr. Ha-Kejtana šel Kneller), v níž se setkáváme s již známými motivy - se sebevraždou, mladými hrdiny, s nenaplněnou láskou a neobvyklým prostředím - typickými nejen pro tuto Keretovu

¹⁶⁴ „Chodšajim acharej še-azav hu chazar [...] Saba šela amar še-ze lo jachol lihjot ha-hu, ki ze jadaa še-hem joc'im rak jom echad ba-me'a šana ve-še-ze betach ejze te'om šelo o mašehu ve-gam hi lo hajta me'a achuz betucha“. Tamtéž, s. 38.

¹⁶⁵ „Be-emet ha-petach ne'elam, ha-gehinom himšich lihjot šam milmata, aval af-echad lo jaca joter“. Tamtéž, s. 40.

¹⁶⁶ Tamtéž, s. 44.

¹⁶⁷ Keret v jednom rozhovoru uvádí: „*Tato novela je možná nejvíce hudebně inspirovaným dílem, které jsem kdy napsal. Pojednává o období mého života, ve kterém jsem se hodně poflakoval po barech. Nebyl jsem pijan, ale poflakoval jsem se tam ze dvou hlavních důvodů – protože tam hrála vynikající hudba a taky jsem nechtěl být sám.*“ O'Neill, Tracy. *Critical Question: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.criticalmob.com/critical-questions/books/critical_questions_etgar_keret/>.

sbíрку. Joram Kanjuk ve své kritice upozorňuje na skutečnost, že novela vyžaduje kontinuitu a vzájemné propojení s časem, a poněvadž u Kereta toto nenacházíme, „*nechá proudění času na místě, kde neexistuje, tedy na onom světě*“¹⁶⁸.

Poté, co hlavní hrdina Chajim¹⁶⁹ spáchá sebevraždu, ocitne se na místě, které mu připomíná více samotný Tel Aviv než onen svět. Podobně jako ve světě živých i zde pracuje, bydlí a v noci chodí do večerních podniků. Při jednom takovém večerním tahu pozná Ariho Galfanda, který tu žije s celou svou rodinou, což je hodně vzácné, protože „*většina lidí zde žije sama, maximálně s přítelkyní nebo spolubydlícím*“¹⁷⁰. V ubíjejícím stereotypu všednosti potká jednoho dne Chajim svého bývalého spolubydlícího, od něhož se dozvídá, že jeho expřítelkyně Erga, kterou Chajim stále miluje, spáchala také sebevraždu. Toto zjištění je pro něj impulsem, aby se vydal s Arim na cestu a začal ji hledat. Ari však nevěří, že se mu to podaří. Po různých peripetiích s autem Ariho a v ději příběhu¹⁷¹ zastaví naši hrdinové jednoho dne stopaře jménem Lihi. Tato Lihi hledá lidi, kteří jsou za toto místo odpovědní, protože si myslí, že se zde ocitla omylem. Další ústřední postavou příběhu je Rafael Kneller, kterého všichni tři málem přejedou autem, protože Rafi meditoval na silnici a zároveň hledal svého psa Fredyho. Auto, které ho jen těsně minulo, nabouralo do stromu, a proto jsou všichni tři odkázáni využít Knellerovy pohostinnost. Tato zápletková se nakonec ukáže významnou, neboť Ari se zde zamiluje do Eskymačky, „*láska na druhou*“ se také odehrává mezi Chajimem a Lihi. Před oslavou

¹⁶⁸ Kanjuk, Joram. *Kemo adišut smecha še-ko'eset: „Ha-Kejtana šel Kneller“*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/prose/1.1692862>>.

¹⁶⁹ Erik Glasner píše ve svém článku, že je poměrně ironické pojmenovat hlavního hrdinu Chajim, což v hebrejštině mimo jména znamená také „život“, protože: „*Šmo šel ha-gibor ha-mi'abed, Chajim, hu šem ironi: rak ha-chajim ha-bejnonijim-ha-jaldutijim po, al pnej ha-adama, mecujam*.“ Glasner, Erik. *Likro et „Mas'ej guliver“ be-islandit*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/1.941810>>.

¹⁷⁰ KERET, Etgar: 1998. *Ha-Kejtana šel Kneller*. Keter/Zmora Bitan: Tel Aviv, s. 49.

¹⁷¹ Zajímavá pasáž je ta, ve které naši hrdinové potkají sebevražedné Araby, když vtom se Ari zeptá jednoho z nich, zdali se necítí podveden, když okolo něj netancuje sedmdesát pannen, jak mu bylo slíbeno. Přičemž onen Arab ho uzemní, když se ho zeptá, co Arimu bylo slíbeno. Tamtéž. 69.

Knellerových narozenin všichni vymýšlejí, čím ho obdarovat, a holandský astronaut Jan chce Knellerovi nalézt nového psa. Janovo hledání není zcela úspěšné, ztratí se, ale shodou okolností objeví vilu „*Krále Mesiáše*“ a v ní Fredyho. Tato informace vyprovokuje Knellera a společně s Janem, Chajimem a Lihi vyrážejí k onomu „*Mesiáš*“, kde zjistí, že „*Mesiáš*“ je pouhý Giv, bývalý vůdce sekty z Galileje. Kromě toho, že drží Knellerova psa, je tam s ním i Erga. Ono kýžené setkání Chajima a Ergy nabývá podoby spíše přátelského rozhovoru, mimo jiné se Chajim dozvídá, že onen Giv se ten samý večer pokusí o spojení mezi svým tělem a duší, aby se uvedl do jiného světa a pak se vrátil zpět do těla. Giv to udělá tak, že si vrazí dýku do srdce, což v konečném důsledku znamená, že opět spáchal sebevraždu. Vtom se z ničeho nic objeví na scéně jakási pořádková služba, která odváží mrtvé tělo „*Krále Mesiáše*“ a také Ergu a Lihi, která se nevzdala svého plánu objevit někoho, kdo je za to celé zodpovědný. Příběh končí tím, že zdrcený Chajim odchází zpět do „*Knellerova tábora*“, kde mu Ari říká, že samotný Kneller byl celou dobu tajným andělem¹⁷², že v případě Lihi došlo skutečně k nějakému „*administrativnímu přehmatu*“ a že Ari se má postarat o Fredyho. Poté se Chajim vrací sám zpět do svého zaměstnání v „*Pizzerii Kamikaze*“ a čeká na Lihi, i když ví, že se možná nikdy nevrátí.

5.4 Anihu (hebr. Anihu)

Obecně se kritika zaměřuje v souvislosti s touto Keretovou sbírkou povídek vydanou v roce 2000 na dvě skutečnosti. Za prvé je to samotná podstata povídek, kdy kostra příběhu je předem předvídatelná, je zřejmé, jak se dějová linka bude odvíjet, a tak čtenář ví, jak skončí většina

¹⁷² Kneller také Arimu vysvětlil co se děje s lidmi, kteří podruhé spáchají sebevraždu: „*Al Giv hu amar le-Ari še-hu lo mekane bo, ki im ha-makom ha-ze nir'e chara, ha-makom šel ele še-gomrim pa'am šnija meva'es pi elef, ki ješ šam me'at me'od anašim, ve-kulam nora mešunim.*“ Tamtéž, s. 105.

příběhů. Aktuální zůstává ta samá otázka jako u většiny Keretových děl, tj. jaká je pointa příběhu.¹⁷³ Druhá rovina vyplývající z první je ta, že pokud porovnáme tuto sbírku s předchozími, především s „*Rourami*“ a „*Mými stezkami po Kissingerovi*“, ve kterých se Keretův talent rozvíjel a vybrušoval, tak v „*Anihu*“ se Keret pouze opakuje a nepřináší nic nového.¹⁷⁴

Typickým příkladem, který se vztahuje k předem předvídatelné dějové lince, je příběh o nezlomném duchu a vitalitě psa jménem Tuvja z povídky „*Střílet na Tuvju*“ (hebr. Jorim be-Tuvja). Hlavní hrdina dostal ke svým devátým narozeninám od spolužáka štěně, ale to bylo již odmalička divoké a agresivní a nemělo kromě vypravěče nikoho rádo. Po prvním incidentu, kdy pokousal sestru hlavního hrdiny, vzal otec psa a shodil ho z mostu, ale Tuvja se po třech dnech vrátil zpět. Následovalo pokousání městského úředníka a otec zakročil tak, že ho odvezl sto kilometrů od domova, pes se však po třech týdnech opět vrátil zpět. Posledním „*přešlapem*“ Tuvji bylo povalení babičky vypravěče, která se ošklivě uhodila do hlavy. Následoval nejtěžší trest, a to zastřelení na nedaleké skládce odpadů. Tuvja jakoby zázrakem přežil i to a po půl roce se vrátil a žil s nimi dalších spokojených dvanáct let.¹⁷⁵

¹⁷³Gadi Taub to přirovnává k utkání ve stolním tenise, při kterém vás údery soupeře překvapí, ale vy už víte, kam směřují: „*Harbe me-ha-sipurim hem kemo mischakej ha-ping-pong ha-mehirim ha-mesachrerim ha-ele šel Keret, še-lifnej še-ata maspik lehit'ošeš, mitromem ha-kadur le-hanchata: maftia mi-cad echad, aval mi-cad šeni kol kach mitchajev me-ha-mivne ha-ma'arachoni šel ha-sipur še-ata ro'e le'an hu holech, ata ro'e me-ejfo tavo ha-hanchata. Aval ha-pa'am ha-kadur niš'ar le-rega taluj ba-avir, ve-az coneach la-šulchan bi-nkiša chalula, mitgalgel ve-nofel be-šeket.*“ Gadi, Taub. *Rega, ejfo ha-pu'enta*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

¹⁷⁴Ariana Melamed zdůrazňuje, že Keret neriskuje ve vytváření složitějších (dospělejších) konfliktů, přestože na konci třístránkové povídky není pointa. Dále upozorňuje, že Keret nerozvíjí ve svých dílech skryté situace, nýbrž je jen: „*Šofech otan al ha-nejar, ke-havajtan u-vi-lšon dovrejhen, ve-gamarnu, ja'lla, la-sipur ha-ba.*“ Melamed, Ariana. *Etar? Be-koši*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-1906593,00.html>>.

¹⁷⁵„*Acharej chaci šana hu chazar. Chika li ba-chacer šel bejt-sefer. Hu mašach acharav regel, ajin achat šelo hajta sgura, ve-gam ha-leset mešuteket legamrej [...] Me-az Tuvja niš'ar, štajm-esre šana, ad še-met ba-sof ba-sejva tova.*“ KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 15.

Keretova recyklace námětů a postav, kterou nacházíme nejen v této sbírce povídek, spočívá především v zobrazení dětí jako hlavních hrdinů, dále v jistém druhu samoty přecházející v outsiderství, spolu dohromady s jistou brutalitou a absurditou. To vše nám autor demonstruje skoro v pohádkovém příběhu „Třpytící oči“ (hebr. Ejnajim nocecot). Hlavní hrdinka, holčička z mateřské školky, trpí obsesí, že chce mít všechno, co se třpytí, ať už se jedná o oblečení, hračky, či části těla. Tato posedlost vygraduje do takové míry, že si přeje mít třpytící oči, přesně takové, jaké má jeden „špinavý“ kluk ze školky. Matka jí poradí, aby se jej zeptala, odkud je získal, nebo co má pro to udělat. Nazítří chlapec hlavní hrdince vysvětlí, že: „*Musí silně chtít něco, co nemá, a pak budou oči rovnou třpytící.*“¹⁷⁶ Po zjištění, že u ní to asi „*fungovat*“ nebude, se ho dál zeptá, co je onou věcí, po které tak usilovně touží. Chlapec prozradí, že je to kamarádka, a proto hlavní hrdinka iniciativně převezme situaci do vlastních rukou a vybídne ho, ať ukáže na nějakou holčičku, že ona ji už přinutí. Po chvíli zaváhání chlapec vykřikne, ať je to ona sama, načež mu hlavní hrdinka vysvětlí, že to nepřichází v úvahu. „*Ale já nemůžu být tvá kamarádka, protože jsem chytrá a oblíbená dívka, a ty jsi jenom špinavý kluk, který sedí stranou a mlčí celou dobu. Jedinou mimořádnou věcí na tobě je, že máš třpytící oči a ty rovnou zmizí, pokud se stanu tvou kamarádkou.*“¹⁷⁷ Nakonec ona dívka tedy nezískala třpytící oči, naopak zářily jen chlapcovy.

Aviad Klenberg se domnívá ve své kritice, obdobně jako Ariana Melamed, že Keret nepracuje s tím, co vyplývá z logiky jeho příběhů, a že metafyzika jeho příběhů často vyúsťuje do slepé uličky.¹⁷⁸ Určitá netrpělivost, která se projevuje směrem ke každodennosti, si žádá únik z vezdejšího světa do světa fantazie, který je „*zdánlivě jeho konečným opakem*“¹⁷⁹. Přesně tak tomu je v příběhu „Šriki“ (hebr. Šriki). Re’uven

¹⁷⁶ Tamtéž, s. 54.

¹⁷⁷ Tamtéž, s. 55.

¹⁷⁸ Klenberg, Aviad. *Gamba bachur šel zajít*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.801546>>.

¹⁷⁹ Tamtéž.

Šriki se celý život snažil dělat věci tak akorát, zkrátka a dobře vsadil na průměrnost.¹⁸⁰ Tento Šriki miloval olivy, ale nesnášel na nich jejich tvrdé pecky, proto se rozhodl zrealizovat „vynález“ - olivy plněné olivami. Nezůstalo jen u nich, dále pokračoval avokádem plněným avokádem, meruňkami plněnými meruňkami atd. To mu vyneslo velké jmění, za které si pořídil prostorný dům a krásnou ženu. Na konci příběhu Keret chce, abychom si představili sami sebe na místě Šrikiho a na našem místě zase Šrikiho, a naopak.¹⁸¹ Tato výměna mezi světem čtenářů a světem Šrikiho připadá Aviadovi Klenbergovi jako „*nekonečná korouhev postrádající účel, která neposkytuje nic jiného než existenční mořskou nemoc a myšlenky o ničem*“¹⁸².

Již dříve jsme upozornili na to, že mezi Keretovy literární vzory řadíme mimo jiné i Franze Kafku. V následujícím příběhu jako by se Keret spíše lehce inspiroval Kafkovou povídkou „*Nový advokát*“ spíše než „*Proměnou*“.¹⁸³ Jedná se o příběh jménem „*Tlouštík*“ (hebr. Hašmanman), ve kterém se přítelkyně hlavního hrdiny změní každou noc na „*muže malé výšky a tlouštíka*“ se zlatým prstenem na malíčku.¹⁸⁴ Nejenže přítelkyně změní vzhled, ale také i chování, a tak její partner zjišťuje, že coby „*chlap*“ má ráda fotbal, navštěvuje noční kluby a vulgárně se vyjadřuje o ženách. Příštího dne ráno se situace stabilizuje, hlavní hrdina je jen nevyspalý, ale večer se to celé znovu opakuje. Příběh

¹⁸⁰ „*Ha-sod šel Šriki pašut harbe joter: hu hiciach ki halach im ha-regilut šelo ad ha-sof. Bi-mkom lehitkacheš la o lehitbaješ ba, Šriki amar le-acmo ze ani, ve-zehu. Hu lo jarad be-rama ve-lo ala ba, pašut caf lo kemo še-hu, natura'!* Hu himci hamca'ot regilot, va-ani madgiš, regilot. Lo mavrikot, regilot, ve-ze bedijuk ma še-ha-enošut cricha“ . KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 27.

¹⁸¹ „*Damjenu le-acmechem et Šriki jošev al kise noach lejad brechat ha-schija ha-pratit šelo [...] ve-achšav nasu ledamjen le-acmechem otchem bi-mkom Šriki [...] kalej-kalut, lo? [...] ve-achšav nasu ledmajen et Šriki bi-mkomchem, nimca bedijuk hechan še-atem nimca'im, kore et ha-sipur ha-ze [...] ve-hop! Hine atem šuv po kor'im sipur, ve-hu ba-chazara šam*“ . Tamtéž, s. 29.

¹⁸² Klenberg, Aviad. *Gamba bachur šel zajit*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.801546>>.

¹⁸³ Tuto domněnku předestírá Aviad Klenberg ve své kritice: „*Hu* [Keretova povídka „*Tlouštík*“ – poznámka autora] *mazkir joter et ha-sipur ha-kacar šel Kafka*, „*Orech ha-din he-chadaš*“, *še-bo mictaref suso šel Aleksander Mukdon Bucifalus le-misrad orchej din u-me'orer le-chol ha-joter timahon mahul be-ha'aracha ka'ašer hu ole ba-madregot*“ . Tamtéž.

¹⁸⁴ KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 8.

nakonec končí pateticky tím, že vypravěč se smíří se situací, jaká je, a je vlastně rád, že tomu tak vůbec je.¹⁸⁵

Dva poslední příběhy ve sbírce končí zmizením světa. My se zaměříme pouze na jeden z nich. „*Anihu*“ (hebr. Anihu) totiž tvoří delší ucelenou část, než je tomu v případě povídky „*Druhá šance*“ (hebr. Hizdamnut šnija).¹⁸⁶ Novela „*Anihu*“ líčí příběh stejnojmenného muže, který dosáhl všeho, co po něm žádali jeho blízcí, ale ve skutečnosti nebyl šťastný. Neklidný stav duše, který postupně graduje, se odráží směrem k jeho okolí, proto vyhledá odbornou pomoc, ale ta mu nepomáhá. Roztěkané myšlenky smíchané dohromady s úseky z minulosti, především z vojenské služby¹⁸⁷, zapříčinily, že se s ním manželka rozvede.¹⁸⁸ Do této situace vstupuje rodina, výrazněji otec, který mu nabízí výlet do Indie. Celá tato cesta, na které se oba vzájemně více sblíží, končí smrtí otce, kterého Anihu pohřbí na dvoře jednoho z hostelů.¹⁸⁹ Tato tragická událost zapůsobí na již tak podlomené psychické zdraví hlavního hrdiny, že po zbytek příběhu se mísí v daleko větší intenzitě představy s realitou, zároveň i samota a strach. Vše kulminuje ve chvíli, kdy Anihu potká tři izraelské vyznavače učení Osha, kteří mu prozradí, že se vzdaluje od svého centra a že je potřeba

¹⁸⁵ „*Ve-kacha, kol lajla, ata nirdam ito ajef mul mischakej ha-liga ha-argentina'it, u-va-boker šuv mit'orer lejad iša jafa ve-solachat, še-gam ota ata ohev ad ke'ev*“. Tamtéž, s. 10.

¹⁸⁶ Tereza Černá v medailonku představujícím dosavadní Keretovo dílo řadí sbírku „*Anihu*“ a stejnojmennou povídku do kategorie „*Novela a povídky*“, přestože ona „*novela*“ si zachovává ráz povídky svým dělením do kapitol. Černá, Tereza. *Etgar, Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20513/keret-etgar>>.

¹⁸⁷ Anihův duševní stav je natolik vážný, že přemýšlí o sebevraždě, v této souvislosti uvažuje, zda znal osobně někoho, kdo spáchal tento čin. Vzpomíná si, že v průběhu vojenské služby ukončila svůj život skokem z nemocniční budovy Liat Atlas. Tato bezvýznamná epizoda v rámci příběhu má své zakončení o několik stránek později, když má hlavní hrdina sexuální poměr s její sestrou.

¹⁸⁸ Po rozvodu chodil Anihu tajně pozorovat svoji bývalou ženu ze stromu naproti jejímu bytu. Začal si všimnout jejího denního rytmu a všech maličkostí, které dělala, když byla sama. Jakoby mu až teď docházelo, co všechno ztratil. „*Ha-emet hi še-haja kal me'od lechabev ota bi-zman ha-tekes ha-ze, va-Anihu taha im ze eje mašehu chadaš, o še-tamid asta kacha ve-hu pašut lo haja muda, ki hitchil la'akov acharejha rak acharej še-nifredu. Jachol lihjot, chašav, še-ješ alejha od harbe dvarim še-ani lo jodea, dvarim še-im hajiti jodea keše-hajinu jachad, hajiti ohev otaha pi eser*“. KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 135.

¹⁸⁹ Poté, co jeho otec zemřel, Anihu neoznámil tuto smutnou novinu nikomu z blízkých. Na jeho bezejmenný náhrobek napsal pouze „*Stará garda*“, to odkazovalo na generaci otcových vrstevníků, která se utvářela v oblasti Ramat Gan.

se do něj vrátit. Na cestě zpět do svého nitra potká své alter ego v podobě buddhistického gurma, který ne tak zcela sdílí psychické rozpoložení hlavního hrdiny, který medituje o podstatě života, chce od něj spíše cigarety, peníze na pití a na jídlo a neustále mluví o „ženských“.¹⁹⁰ V jedné sekvenci, když si guru hlavního hrdiny něco zařizuje, přichází samotný Buddha v podobě mrtvého otce a rozfoukáním květů starčků zmizí celý svět.¹⁹¹

5.5 Najednou někdo klepe na dveře (hebr. Pit'om dfika ba-delet)

V roce 2010 vyšla prozatím poslední Keretova sbírka krátkých příběhů pod názvem „*Najednou někdo klepe na dveře*“ (hebr. Pit'om dfika ba-delet), což bylo přesně deset let od vydání „*Anihu*“ (hebr. Anihu). Toto období „*mezičasu*“ Keret vyplnil převážně filmovou a jinou literární tvorbou, také se oženil a narodil se mu syn.¹⁹² Tato nová role Kereta coby manžela a otce se odráží v mnoha povídkách sbírky. V souvislosti s touto skutečností je zřejmé, že dětští hrdinové nezastávají pouze roli vypravěčů příběhů, ale mnohdy slouží jako pojítko mezi rozvedenými rodiči nebo rodiči, kteří jsou v rozepři. Soužití manželského páru či mladé dvojice partnerů se tedy stává alfou a omegou celé sbírky, přičemž hlavní hrdinové se pokoušejí najít pro své zapeklité životní situace „*standardní*“

¹⁹⁰ Anihu po celou dobu, co se potkává se svým alter ego, řešil, zda je tento svět reálný, nicméně jeho imaginární guru ho vždy vytrhl od přemýšlení příběhem ze svého života: „*Pa'am haja li keta im ejze tajeret. Lo mašehu, kcat šmena. Aval cachaka kol ha-zman. Ani ohev et ze še-banot cochakoť*“. KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 144.

¹⁹¹ „*Higia Budha levaker oto [...] ve-afilu hevi lo matana – salsalit necarim mele'a be-savjonim. Hu našaf al echad ha-savjonim, ve-ha-olam kulo ne'elam*“. Tamtéž, s. 144.

¹⁹² Na druhou stranu můžeme tvrdit, že Keret prožíval tvůrčí krizi, to nám potvrzuje první povídka, která nese stejný název jako celá sbírka, tedy „*Najednou někdo klepe na dveře*“ (hebr. Pit'om dfika ba-delet). Hlavního hrdinu, spisovatele jménem Keret postupně navštíví tři útočníci a žádají po něm, aby jim vyprávěl příběh, a pokud nebudou jejich požadavky uspokojeny, zastřelí ho. „*Iš echad jošev levad ba-cheder. Hu boded. Hu sofer. Hu roce lichtov sipur. Harbe me'od zman avar me-az še-katav et ha-sipur ha-acharon šelo, ve-hu mitga'agea*“. KERET, Etgar: 2010. *Pit'om dfika ba-delet*. Zmora Bitan: Dvir, s. 10.

řešení, v mnoha případech se jim to však nedaří. Zkrátka a dobře můžeme tvrdit, že Keret touto sbírkou „*dospěl*“, a jak je u něj zvykem, zobrazuje témata a náměty situací, které ho nejvíce obklopují.

Zaměříme se na nejtípnější příběh celé sbírky „*Velký modrý autobus*“ (hebr. Otobus kachol gadol), abychom pozorovali rozvedeného otce, který má problémy se svým synem. V tomto příběhu má Gil'ad syna jménem Hilel, který celou cestu do mateřské školky opakuje se zavřenýma očima větu, kterou slyšel v televizi: „*Já chci, já chci, já chci...*“¹⁹³ Jádrem celého problému spočívá v tom, že Hilel chce jet do školky, která je jen dvě stě metrů vzdálená, autobusem. Netrpělivý otec chytne syna do náručí a utíká s ním směrem ke školce, přitom i on cestou opakuje různé věty jako své mantry: „*Jdeme do školky*“, pak několikrát: „*Už tam jsme*“ a nakonec: „*Táta tě má rád.*“¹⁹⁴ Nicméně Hilel ve školce nemůže zůstat v takovémto stavu, proto Gil'ad kapituluje a jdou spolu čekat na zastávku na modrý autobus. Ten přijede a zničený otec si pak opakuje celou cestu, že i on chce. V dalších situacích syn žádá svého otce, aby „*zabil*“ či přinejmenším „*zmlátil, až bude plakat*“ jednoho z rodinných příslušníků.¹⁹⁵ V povídce „*Posádka*“ (hebr. Cevet) má syn rozvedených rodičů problémy s babičkou, která hlídá svého vnuka, když je jeho matka pryč s novým přítelem, a zamyká ho v temné místnosti. Pro loajálního otce je to dilema, které nemůže řešit, a proto synovi poradí, aby se sám zranil na hlavě, „*jestliže ho stařena zamkne*“.¹⁹⁶ Další hlavní hrdina zase musí pochopit postupně gradující hádky a rozpadající se manželství svých rodičů, což nám ukazuje příběh „*Slušný chlapec*“ (hebr. Ha-Jeled ha-menumas). Aby byl onen chlapec

¹⁹³ V době, když ještě nebyli rozvedeni, nechtěli, aby se malý Hilel koukal na televizi, ale po rozvodu už Gil'ad nebyl tak důsledný. Proto Hilel po vzoru hrdiny animovaného japonského seriálu opakuje zmíněnou formulku. Tamtéž, s. 129.

¹⁹⁴ Tamtéž, s. 130.

¹⁹⁵ „*Ha-ben šeli roce še-ani aharog ota*“. Potom si otec se svým skoro pětiletým synem upřesní, co tím myslí. „*Roce še-aba jarbic la chazak, hu omer. „Chazak še-tivke?” ani šo'el oto. „Lo, hu menia et ha-r'oš šelo mi-cad le-cad, „joter chazak*“. Tamtéž, s. 36.

¹⁹⁶ „*Im ejze chelek šel ha-r'oš hu carich lingoach ba-kir kacha še-jihje siman aval bli še-mamaš jipaca*“. Syn se bojí, že ho to bude bolet, což otec nepopírá, a ještě jednou mu to proto zopakuje:

uchráněn od jedné hádky rodičů, šel si házet ven s modelem letadla. Poté, co se vrátil zvenku, mu otec vysvětlí celou situaci takto: „*Já a maminka se někdy hádáme a říkáme si věci, abychom se urazili, ale ať už si řekneme cokoliv, budu tě vždycky milovat.*“¹⁹⁷ Syn to pochopí a uzavírá to slovy: „*Já vím, děkuji.*“¹⁹⁸ Z jiného úhlu popisuje dětství povídka „*Puding*“ (hebr. Puding), můžeme se jen domnívat, zda se v ní částečně Keret neprojektuje do postavy hlavního hrdiny a nezobrazuje se v něm jako dospělé dítě. Hlavní hrdina jménem Avišaj je průměrný muž, který „*nepije naftu a nejí sklo*“¹⁹⁹. Jednoho dne jej unesou dva neznámí pánové a odvezou ho na místo, kde bydlí rodiče, a po převlečení do školní uniformy jej s taškou na zádech propustí. Vystrašený Avišaj běží domů a poté, co mu matka otevře dveře, společně poobědvají. Absurdní na celé situaci je, že hlavní hrdina pořád zůstává oním čtyřicátníkem, což matkou nebylo zaregistrováno, a navíc se mu v jeho staronové pozici líbí.²⁰⁰

Na začátku této kapitoly jsme uvedli, že Keretovým hlavním tématem v této sbírce je zobrazení manželského páru, popřípadě mladé dvojice partnerů, přičemž jeden z partnerů volí často při řešení komplikované situace útěk do jiné reality.²⁰¹ Prvním příběhem náležejícím do této kategorie je povídka „*Zdravá snídaně*“ (hebr. Boker bri'ut), v níž hlavní postava Miron, poté co ho opustila přítelkyně, usíná pokaždé v jiné části bytu, ale zachová si společný zvyk, a to snídání v nedaleké

„*Ani over ito al ha-kol. Ma hu carich lehagid le-Šani achar kach. Ech hirurgiz et savta ve-ech hi dachafa oto al ha-kir ba-koach.*“ Tamtéž, s. 39.

¹⁹⁷ Tamtéž, s. 60.

¹⁹⁸ Tamtéž, s. 60.

¹⁹⁹ Tamtéž, s. 41.

²⁰⁰ Avišaj si celou dobu myslí, že je to sen, a zabývá se tím, jak se z něj probudit. Nakonec ale zjistí, že není potřeba nikam spěchat: „*Efšar kodem ligmor et ha-ochel, ve-rak achar kach leha'ir et acmo. Ve-gam acharej ha-ochel ze lo mamaš dachuf. Hu jachol kodem lalechet le-chug ve-achar kach, im od jihje or, lesachek kcat kaduregel ba-migraš. Ve-rak keše-aba javo me-ha-avoda, rak az lehit'orer. O afilu limšoch od jom-jomajim, ad lifnej mivchan kaše bi-mjuchad.*“ Tamtéž, s. 42.

²⁰¹ Častým motivem, na který upozorňuje Tereza Černá ve své kritice, je skutečnost, že autor „*se tentokrát soustředí hlavně na náhodná setkání a jejich důsledky*“, což nám mohou ilustrovat i následující příběhy. Černá, Tereza. *Etgar, Keret: Pitom dfika ba-delet*. [on-line], [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://iliteratura.cz/Clanek/26961/keret-etgar-pitom-dfika-ba-delet>>.

kavárně. Jednoho dne se ale to změní. Miron přestal sedět sám u stolku pro dva, protože si jej jeden host omylem spletl s někým jiným a sedl si k němu. Od tohoto prvního setkání se to stalo jakoby tradicí až do takové míry, že když si k němu nikdo nepřisedl, cítil určitý druh smutku. Většina těchto náhodných setkání měla bezproblémový průběh, až na jedno, při kterém jej fyzicky napadl žárlivý manžel. Zakrvácený Miron si „zkoušel ze všech sil představit sám sebe s tou ženou, kterou neuvidí nikdy více. Pokoušel se a na chvíli se mu to povedlo. Celé tělo ho bolelo. Cítil, že žije.“²⁰² V jiném případě objeví partnerka pod jazykem partnera malý zip, po jehož rozepnutí je tam schovaný jistý Němec jménem Jürgen, který „měl kozí bradku, tvarované kotlety a neobřezaný penis“²⁰³. Tato povídka „Bodnutí“ (hebr. Dkira) končí tím, že sama partnerka má také zip pod jazykem, ale pouze si představuje, kdo by se za ním mohl skrývat. Hlavní hrdina ze stejnojmenné povídky „Ilan“ (hebr. Ilan) má zase přítelkyni, která se výhradně miluje s muži téhož jména. Poté, co si pronajmou byt, hlavní hrdina ke své smůle zjistí, že pronajímatel se jmenuje také tak. Později se na přítelčinu žádost, „že chce cítit jedenkrát dva Ilany v sobě“²⁰⁴, všichni tři pomilují. Pokud odhlédneme od sexuální stránky manželského soužití, objevuje se v několika povídkách námět, kdy jeden z partnerů ovdověl. To nám líčí také příběh jménem „Fena“ (hebr. Kalba), v němž manžel zavraždí svou ženu a je mu při náhodném setkání jí samotnou odpuštěno. Ona manželka se totiž převtělila ve fenu.²⁰⁵ Z jiného úhlu zpracovává tento motiv také povídka „Pokrmy truchlících“ (hebr. Se'udot avelim), ve kterém má vdova po majiteli neúspěšné restaurace otevřeno již den po manželově smrti. A jako v předchozím příběhu i zde prochází hlavní hrdinka katarzí při náhodném setkání, když je neprosperující restaurace navštívena

²⁰² KERET, Etgar: 2010. *Pit'om dfika ba-delet*. Zmora Bitan: Dvir, s. 35.

²⁰³ Tamtéž, s. 55.

²⁰⁴ Tamtéž, s. 98.

²⁰⁵ Manželka v podobě feny pak hlavnímu hrdinovi říká: „Ani joda'at še-ha-aron ha-ze lo nafal alaj be-ta'ut [...] ani joda'at še-hipalta oto [...] ani gam joda'at še-lo racita laharog, še-ze haja stam refleks. Lo hajiti cricha levakeš mimcha lehorid šuv et bigdej ha-choref.“ Tamtéž. 101.

organizovaným zájezdem.²⁰⁶ Přes všechno trápení a soužití v manželství lze uzavřít toto téma slovy hlavního hrdiny z příběhu „*Paralelní světy*“ (hebr. Jekumim makbilim), který prohlašuje: „*Je jedna vědecká teorie, která tvrdí, že existují miliardy různých vesmírů, paralelních k našemu, ve kterém žijeme, a každý z nich je trochu jiný.*“²⁰⁷ V každém z těchto vesmírů každý z nás žije trochu jiný život, a proto, budeme-li nazírat na předešlé příběhy tímto prizmatem, nás nepřekvapí, že někdo může nalézt odpuštění u feny či pod jazykem partnera objevit dalšího muže, nebo dokonce milovat se výhradně s partnery jménem Ilan.

Izraelský kritik Nisim Kalderon oproti tomu, co jsme si uvedli výše, tvrdí v souvislosti s novou Keretovou sbírkou: „*Je to výjimečná kniha, jedna z jeho nejlepších. Vzácny moment, v němž spisovatel zlepšil a změnil svůj styl psaní, aby prozkoumal to, co nám noviny neřeknou o násilí, v němž my, Izraelci, žijeme.*“²⁰⁸ Svoji tezi opírá nejen o povídku „*Vajíčko s překvapením*“ (hebr. Bejcat hafta'a), ale navíc i o tvrzení z úst samotného Kereta, který tuto domněnku potvrzuje.²⁰⁹ Tento příběh vypráví o třicetidvouleté ženě, která byla zabita při sebevražedném atentátu, když čekala na autobusové zastávce. Když odvezli všechna těla na pitevni sál nedaleko Tel Avivu, myslel si hlavní hrdina, chirurg, že to bude rutinní záležitost, protože „*při těchto operacích se vždy nachází ty samé věci – železné kuličky, jehly nebo jiné druhy šrapnelů. Zkrátka hodně málo překvapení*“²¹⁰. U této ženy však našel kromě těchto věcí i desítky velkých tumorů převážně v hlavě. Najednou se vyskytlo

²⁰⁶ Hlavní hrdinka tvrdila této náhodné návštěvě, že její manžel je v zahraničí, přičemž mluvčí skupinky řekl, že to je nezodpovědné od manžela. Vypravěč příběhu to uzavírá následovně: „*Bichlal racta lehagid še-ze be-seder, še-ha-kol be-seder, be-emet, ve-še-hi mistaderet tov me'od gam kacha, mac'a et acma mehanhenet acharav be-haskama u-mechajechet, ke'ilu ejnejha lo bohakot mi-dma'ot.*“ Tamtéž. 145.

²⁰⁷ Tamtéž, s. 151.

²⁰⁸ Kalderon, Nisim. *Etgar chadaš ba-ktiva*. [on-line], [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3890014,00.html>>.

²⁰⁹ Kalderon uvádí, že Kereta napadl námět tohoto příběhu, když vysílali v televizi přímý přenos důležitého fotbalového utkání a zároveň došlo k teroristickému útoku. Po několika minutách váhání se televizní stanice rozhodla uspokojit všechny diváky, to znamená že rozdělila obrazovku na dvě poloviny. Na pravé straně byl přímý přenos z místa teroristického útoku a na levé onen fotbalový zápas. Tamtéž.

²¹⁰ KERET, Etgar: 2010. *Pit'om dfika ba-delet*. Zmora Bitan: Dvir, s. 112.

morální dilema, které operující chirurg musel řešit: „*Kdyby tato žena nezemřela při tomto teroristické útoku, zhroutila by se ještě ten samý týden kvůli těmto tumorům a zemřela by za měsíc, maximálně za dva.*“²¹¹ Morální dilema na „druhou“ pro chirurga nastává ve chvíli, kdy přijede manžel zavražděné ženy a kdy před chirurgem vyvstává otázka, zdali mu má tuto skutečnost sdělit nebo ne. Nakonec mu to chirurg neprozradí a onen muž identifikuje svoji milovanou podle nohy, protože obličej zavražděné by jej pronásledoval po celý zbytek života. Příběh končí tím, že manžel na rozdíl od jiných, kterým se stane takový druh neštěstí, nespáchá sebevraždu, neupne se na Boha, ale přidá se k lidem, kteří „*sedí celou noc v kuchyni a ani nečekají, až vyjde slunce*“²¹². Nisim Kalderon poté uzavírá celou svou myšlenku tím, že od roku 1973 Izraelci žijí v podivném propojení násilí a každodennosti a že Keret jakožto spisovatel ji neodsuzuje, pouze ji předává do literatury z vlastního úhlu pohledu.²¹³

Shrneme-li základní rysy této povídkové sbírky, vyplyne nám, že Keret zmírnil svůj styl vyjadřování, ale nepřestal být ironickým, mnohem více pracuje s klasickou strukturou krátké povídky, přestože pointu příběhů si čtenář mnohdy musí domyslet.²¹⁴ Už se zde neseťkáváme s pohádkovými postavami, jako jsou kouzelné víly, šovinističtí trpaslíci a ulhaní andělé, i když stále hrdinové často prchají do jiného typu reality. Zobrazovanými tématy jsou v převážné části mezilidské vztahy, v konkrétních případech tedy Keret upíná svoji pozornost na soužití partnerské dvojice v různých věkových kategoriích a dětští (mladiství) hrdinové už nejsou natolik preferovanými vypravěči,

²¹¹ Tamtéž, s. 113.

²¹² Tamtéž, s. 115.

²¹³ Kalderon, Nisim. *Etgar chadaš ba-ktiva*. [on-line], [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3890014,00.html>>.

²¹⁴ Na tuto skutečnost upozorňuje i Omri Herzog ve své kritice, když tvrdí: „*Ba-kuvac ha-ze, joter mi-ba-kodmav, Keret mesachek im ha-mivne ha-kla'si šel ha-sipur ha-kacar: ha-pu'entot šelo magi'ot ke-sadran, be-mikrim rabim hen mofi'ot nišnakot dchufot lesamen ejze pu'enta mukdemet joter, še-husveta be-mejumanut ba-sipur o še-nimce't mi-chuca lo, kerej ba-dimjonam šel ha-kor'im še-chozim ota.*“ Herzog, Omri. „*Pit'om dfika ba-delet*“ me'et Etgar Keret. *Anachnu*

jak tomu bývalo v předchozích Keretových sbírkách. Přesto všechno se i zde setkáváme se stále se opakujícími motivy samoty, s problémy lásky hlavního hrdiny, s motivy sebevraždy a absurdity.

6 KOMIKSOVÉ PŘÍBĚHY

Nedílnou součástí Keretovy literární tvorby jsou i komiksové příběhy, konkrétně ty tituly, které vznikaly v rozmezí let 1996 až 2004, tedy v době, kdy byl Keret už etablovaným spisovatelem. Také v nich se projevuje autorův nejtypičtější rys jeho literární tvorby, kdy si ony příběhy zachovávají rámeček (rozsah) krátké povídky, což v konečném důsledku znamená, že nevytváří klasický ucelený příběh. Jedinou výjimku tvoří kniha „*Pizzeria Kamikaze*“ (hebr. Picerija Kamikaze), která byla vydána v roce 2004 a je přepracováním již zmíněné a představené povídky „*Knellerův letní tábor*“ (viz výše) do komiksové podoby.²¹⁵ Na všech komiksových příbězích Keret spolupracoval s předními izraelskými ilustrátory, jako jsou Rutu Modan²¹⁶ v knize „*Nepřišli jsme se bavit*“ a Asaf Chanuka²¹⁷ v knize „*Uličky hněvu*“ a „*Pizzeria Kamikaze*“.

---

ka'n orchim la-rega. [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z:

<<http://www.haaretz.co.il/literature/1.1205091>>.

²¹⁵ Z toho důvodu se touto grafickou novelou nebudeme zabývat v této části. Jen uveďme pro plasticitu pohledu, že jedním z rozdílů oproti originálu je, že Kneller nehledá psa, ale kočku, nicméně osa příběhu je identická. Asaf Chanuka, ilustrátor tohoto příběhu, se nechal inspirovat místem svého studia ve Francii a vytvořil hlavní postavy podle osob, které osobně zná.

„*Chanuka ve-Keret avdu be-jachad al ha-sefer, ve-hu mešakef, be-mida ka-zo o acheret, et chajav šel Chanuka be-chameš ha-šanim ha-acharonot. Le-dugma, et Ari, he-chaver šel ha-gibor, hu he-chaver ha-tov ha-carfati šelo u-mecujar bedijuk kamohu; Lihi, ha-iša še-meni'a et ha-alila, doma štej tipot majim le-chaverto; „Picerija Kamikaze“ zo ha-picerija ha-ahuva mitachat le-vejto be-Pariz*“. Keret, Etgar, Chanuka, Asaf. *Picerija Kamikaze*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2918451,00.html>>.

²¹⁶ Rutu Modan se narodila v roce 1966, oba její rodiče byli doktoři v Tel ha-šomer. V roce 1992 ukončila studium na Fakultě vizuální komunikace na Akademii umění a designu Becalel. Od té doby pracovala pro významné izraelské noviny, jako jsou Ma'ariv a Jedi'ot Acharonot, graficky se podílela na tvorbě knih, novin, magazínů, apod. Spolu dohromady s Jeremy Pinkusem založili nezávislou skupinu ilustrátorů. Rutu Modan se kromě grafické tvorby věnuje výuce právě na Akademii pro umění a designu v Jeruzalémě (Becalel) a dále na Šenkurově akademii designu v Tel Avivu. Spolupracovala s Etgarem Keretem na titulech „*Nepřišli jsme se bavit*“, „*Pásmový syndrom*“ a „*Tatínek utíká s cirkusem*“. Kromě této spolupráce se věnuje také vlastní tvorbě, jejím nejnovějším dílem je grafický román s názvem „*Exit Wounds*“. Za svoji práci byla několikrát

Hlavními hrdiny jsou děti (teenageři) nespécifikovaného věku, které se dostávají do mezních situací a řeší je velmi neobvyklým způsobem, jak bylo demonstrováno v předešlé kapitole „*Krátké povídky*“. Všechny příběhy řeší mezilidské vztahy, respektive mezilidské vztahy slouží jako jakási kulisa či podnět pro invenci anebo pro vnitřní život hlavního hrdiny. Často zobrazovanými tématy jsou motivy osamělosti, sebevraždy (smrti obecně), absurdity, násilí, apod., tedy všechny aspekty Keretovy tvorby, na které jsme upozorňovali již dříve.

6.1 Nepřišli jsme se bavit (hebr. *Lo ba'nu lejhanot*)

V tomto komiksovém souboru krátkých povídek se v daleko větší míře setkáváme s reflexí holocaustu, než tomu bylo v předešlých Keretových dílech. Období šoa je Keretem vyobrazeno poněkud nezřetelně, proto se můžeme pouze domnívat, zda jsou tyto příběhy jeho reflexí. Název ústřední povídky tohoto komiksu „*Nepřišli jsme se bavit*“ (hebr. *Lo ba'nu lejhanot*) je zároveň pojmenováním jednoho tábora, kam rodiče poslali své děti. Cílem tohoto tábora je, aby díky tvrdým podmínkám byly děti „*více než připravenými na každou hodinu, cvičení nebo neočekávaný test*“²¹⁸. Právě tyto podmínky jsou natolik brutální, že „*ti, kteří upadnou, budou posláni na kliniku a nikdy se nevrátí, ti,*

---

oceněna, mezi ceny řadíme například Cenu za nejlepší ilustrovanou dětskou knihu (1998, 2000, 2002 a 2004), v roce 1997 byla vyhlášena Mladým umělcem roku a v roce 2006 obdržela Cenu Izraelského ministerstva pro vědu, kulturu a sport. Bližší informace poskytně www.icexcellence.com/prodxt.asp?id=32. Šavit, Šaraj. *Cajeri li sipur*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3991433,00.html>>.

²¹⁷ Asaf Chanuka se narodil v roce 1974 v Ramat Ilan. Matka pracovala jako socioložka a otec byl technikem u letecké firmy El-Al. Asaf Chanuka má dvojče Tomera, který je rovněž ilustrátorem a grafikem. Asaf Chanuka po absolvování armádní služby, kde pracoval pro armádní týdeník hebr. „*Ba-machane*“, odešel studovat klasickou malbu do Francie na Akademii designu a animace v Lyonu. Spolupracoval s významnými novinami a magazíny (New York Times, Time Magazine, Rolling Stones, aj.). Mezi jeho ilustrované grafické příběhy řadíme „*Uličky hněvů*“, „*Carton Jaune*“, „*Pizzeria Kamikaze*“, aj. Podílel se na tvorbě velmi úspěšného animovaného filmu „*Valčík s Bašírem*“. Bližší informace poskytně www.asafhanuka.com. Klein, Josi. *Etgar, Keret amar, achla*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.684733>>.

²¹⁸ KERET, Etgar: 1996. *Lo ba'nu lejhanot*. Keter Publishing house Ltd.: Jeruzalém, s. 7.

kteří pláčou, dostanou rány od dozorců²¹⁹. Navíc ta trocha jídla, co dostávají, je dochucena projímavým práškem. V těžkých podmínkách se i v tomto prostředí zrodí láska a na scénu vstupují dva hrdinové, chlapec Beri a dívka Ja'el, kteří byli do tábora posláni z různých důvodů.²²⁰ Po třicetidenním „vězení“ a šikaně od dozorců obdrží každý „přeživší“ diplom od vedoucího tábora. Po návratu z tábora spolu začnou naši dva hrdinové žít, a poněvadž už Ja'el nedostává jídlo s projímavými účinky, „zvětšila se do monstrózních rozměrů“²²¹. Mezi hlavními postavami se navíc vyskytly problémy. Celý příběh končí tím, že Beri se ožení se sestrou zavražděného „spoluvězně“ a Ja'el dále hledá smysl života.

Z jiného úhlu zobrazuje téma holocaustu a s ním spojené pronásledování Židů příběh „*Lovci melounů*“ (hebr. *Cajadej ha-avatichim*). Hlavní hrdina jménem Dani objeví při nákupu u neoblíbeného zelináře malý meloun, který zachrání odnesením domů. Meloun jménem Josi mu v bezpečí domova převypráví celý svůj životní osud o tom, jak trávil šťastné dětství na poli až do dne, kdy přijeli lovci, kteří: „*Nás chytli jednoho po druhém a hodili nás na nákladák.*“²²² Josi dále pokračuje: „*Když nás chtěli oddělit, pokusila se matka protestovat [...] byl jsem přinucen dívat se na ni hodinu, když ji lovci bez srdce probodli a snědli její mrtvolu.*“²²³ Najednou někdo zaklepal na Daniho dveře od pokoje, za nimi stáli právě zmínění lovci. Dani svou duchapřítomností zachránil Josiho, když z něj udělal kopací míč. Po uplynutí několika měsíců, kdy meloun ukrýval, se Dani rozhodl Josiho vytáhnout z jeho skrýše pod postelí.

²¹⁹ Tamtéž, s. 8.

²²⁰ Beri byl do tábora poslán, protože jeho rodiče nabyli dojmu, že je vychováván naivně a že není dostatečně připravený pro život. „*Ha-horim šel Beri haju šnejhem cajarim u-viglal še-pachadu še-chinchu oto me-jankut be-ofen na'ivi, ra'u ba-pnimija pitaron joce min ha-klal kedej lehachin oto le-chajim*“. Ja'el na rozdíl od Beriho vstoupila dobrovolně do tohoto tábora, protože: „*Hi chašva le-tuma še-ha-šem „Lo ba'nu lejhanot“ meramez še-ba-chajim ješ mašehu joter nisgav mi-stam hana'a, ve-še-ha-pnimija ta'azor la limco et ha-davar ha-ze, aval hi kamuvan ta'ata.*“ Tamtéž, s. 9.

²²¹ Tamtéž, s. 11.

²²² Jakoby novinovým článkem je oznámena „*deportace*“ desítek melounů k jejich prodeji. „*Esrot avatichim be-oto jom ve-hus'u dchusim be-masa'it sgura u-vi-tna'im ajumim la-šuk ha-sitona'i še-bo jimacheru ka-avadim*“. Tamtéž, s. 43.

²²³ Tamtéž, s. 43.

K jeho překvapení se z vystrašeného „*uprchlíka*“ stal shnilý a mrzutý „*stařec*“, který se díval stále na televizi a vykřikoval vulgarismy z balkónu. Absurdita příběhu je dotažena až do konce, kdy Dani „*shnilého starce*“ skopne z balkónu, po návratu rodičů z dovolené se jim přizná, že ho celou dobu ukrýval, a nakonec se i on stane lovcem melounů.

Druhým velkým námětem, který zde Keret zobrazuje, je tzv. *promarněná šance hlavních hrdinů*. Chceme-li blíže specifikovat a přiblížit toto téma, tak hrdinové jednotlivých povídek mají příležitost ke zlepšení svého statusu, ale ten je buď jimi samotnými odmítnut, anebo zasáhne nečekaná situace a rázem se vše mění. Zároveň se hlavní postavy snaží to, co se událo, nějakým způsobem vyhodnotit. Zde se přihlásí o své slovo absurdita, která celou situaci ještě o něco více zacyklí. Takovouto postavu zobrazuje příběh „*Mistr světa v hloupostech*“ (hebr. Aluf ha-olam be-štujot). Titul mistra světa získá onen člověk, poté co se v rámci své soutěžní disciplíny rozejde se svoji přítelkyní. Později po objevení přirozeného talentu a dosažení dalších triumfů to vypravěč hodnotí následovně: „*Nezáleží na tom, kolikrát vyhrál, nebo kolik překonal rekordů v řadě, tenkrát v Tokiu ještě na začátku kariéry, před dvěma sty tisíci diváky se svou životní láskou a svými překroucenými teoriemi, to zůstane pro něj navždy největší hloupostí ze všech.*“²²⁴ Někdy může jedna nevydařená schůzka „*nabourat*“ celý hrdinův naučený rituál návratů v pozdních nočních hodinách domů. Jisté uklidnění potom může skýtat i pohled na čokoládový dort skrze výkladní skříň pekařství, přesně jako tomu je v příběhu „*Cestou k dortu*“ (hebr. Ba-derech la-uga). Ve chvíli, kdy do osudu mladé dvojice opakovaně zasáhne potrat partnerky, rozhodne se přítel, aby mu lékaři: „*Ukázali náš potrat, i když je mrtvý, chtěl bych ho vidět, být si jistý, že je to skutečně takové nic, jak celou dobu ujišťují.*“²²⁵ Tento příběh „*Můj plod*“ (hebr. Ha-ubar šeli) končí po neúspěšném naléhání na lékaře tím, že hlavní hrdina si prostě onen

²²⁴ Tamtéž, s. 13.

²²⁵ Tamtéž, s. 40.

plod nakreslí na kus papíru a v rozčilení nad nespravedlností osudu se s ním ztotožní.²²⁶ Gilgamešovským tématem se zabývá následující příběh „*Květinu štědrosti*“ (hebr. Perach lev zahav). Postava tohoto příběhu má společné se starověkým hrdinou to, že podobně jako Gilgameš se chystá na cestu za „*bájnou*“ květinou, jenže v tomto případě mu nemá poskytnout nesmrtelnost, ale zbavení se pocitu samoty. Tato tvrdošíjná představa jej pohltí natolik, že přestane vnímat své okolí až do takové míry, že i při pohlavním styku vede vnitřní monolog a plánuje si výpravu za květinou.²²⁷

Stálící v zobrazovaných tématech Keretem je motiv sebevraždy hlavního hrdiny a s ní spojených konsekvencí, na druhé úrovni taktéž pracuje i se smrtí někoho blízkého. Ani v této sbírce ilustrovaných povídek tomu není jinak. Určitým klíčem k pochopení tohoto fenoménu nám může posloužit příběh „*Smrt dítěte*“ (hebr. Mavet tinok), ve kterém hlavní hrdina přemýšlí, odkud přijde jeho vlastní smrt a co mu udělá. Nakonec to uzavře tím, že: „*Maximum, co mi může způsobit, je drobné překvapení, jinak nic.*“²²⁸ Na druhé straně důsledky plynoucí ze sebevraždy blízkého mohou vyvolat u pozůstalých určitý pocit nespravedlnosti, přesně jak to líčí příběh „*Omluva*“ (hebr. Hitnaclut). V tomto příběhu si hrdina stěžuje, že: „*Poslední dobou příliš mnoho mých přátel spáchalo sebevraždu [...] Někdy je mi z toho těžko. Jsou chvíle, když jsem sám, že dokonce brečím.*“²²⁹ On však respektuje jejich rozhodnutí, jen jej trochu zaráží, že to všichni učinili ve stejný čas: „*A kromě toho, ještě něco, co by hodně pomohlo, je, pokud by každý z nich, kteří to spáchali u mě v bytě, by to učinil na jiném místě.*“²³⁰ Pro hlavního hrdinu není příjemné si takto stěžovat: „*Ale můj terapeut mi pořád říká, že navzdory rozpakům*

²²⁶ „Az ma im hu mimejla lo hirgiš klum. Az ma im lo haju lo reconot, nešama, ke'ilu še-le-mišehu ješ“. Tamtéž, s. 41.

²²⁷ „Im ani etka be-ejze macok, ma ja'azor li [...] šama ze lo kemo ka'n. Ze džungel“. Tamtéž, s. 36.

²²⁸ Tamtéž, s. 72.

²²⁹ Tamtéž, s. 50.

²³⁰ Tamtéž, s. 50.

je přípustné, a někdy dokonce vhodné být sobecký nebo slabý.“²³¹ Určitý výsek ze života zobrazuje příběh „Limonáda“ (hebr. Limonada), který se zabývá otázkou, zda, pokud někdo z blízkých umírá, se mají přestat vykonávat pravidelné činnosti a koníčky, jako je třeba výroba limonády. V některých případech, když má například hlavní hrdina podřezané žíly, má vidinu o zábavním parku, která se s přispěním různých investorů naplní. Tento projekt je ale finančně prodělečný a po jeho uzavření se hlavní postava opět vrací k „normálnímu“ životu a „musí uznat, že vize byla šílená jako jeho život, jako jeho žena, jako tlačítka na záznamníku na jeho telefonu a jako jeho divné jizvy na kloubech ruky“²³². Tímto se zabývá příběh „Džiplanet“ (hebr. Džiplanet).

Poslední dva příběhy, které si představíme v rámci komiksové knihy „Nepřišli jsme se bavit“, jsou povídky „Nejlepší“ (hebr. Hachi) a „Největší ze všech“ (hebr. Ha-gadol mi-kulam). Obě zmíněné povídky pracují s velmi obdobnými náměty, které se objevují v pozdějším Keretově souboru povídek „Anihu“. První z nich zobrazuje hrdinu, který je poslán do internátní školy ve Švýcarsku, aby nebyl průměrným.²³³ Ve třídě, v níž se soustředily děti, které dotahují své talenty k dokonalosti, je i chlapec, u něhož „nikdo nevěděl, co chce, protože nikdy nemluvil. Ale jeho oči byly široce otevřené, snažící se vidět, ...“²³⁴ ²³⁵ Hlavního hrdinu z této výběrové školy vyloučili, neboť neprojevoval nijak zvláštní nadání. Po návratu domů má i on onu nevyslovitelnou touhu. Druhý výše jmenovaný příběh popisuje osud muže jménem Theodor Livnat, který disponoval schopnostmi, které mu umožňovaly „napodobit dokonalým způsobem každý lidský pocit“²³⁶. Svůj um dotáhl k takové

²³¹ Tamtéž, s. 50.

²³² Tamtéž, s. 16.

²³³ „Keše-hajiti katan, le-ima šeli haja rak pachad echad še-egdal lihjot stam ben'adam. Hamišpacha šelanu, ve-ze jada, hajta mišpacha šel stam anašim kvar lefachot arba'a dorot achora. Nora nechmadim aval kol-kach regilim še-efšar lamut“. Tamtéž, s. 51.

²³⁴ Tamtéž, s. 52.

²³⁵ Podobnost je spatřována s příběhem „Třpytící oči“ (viz výše), a obdobně jako v něm i zde se popisuje chlapec s nevyslovitelnou touhou, jakýsi outsider sedící v rohu, jemuž jeho oči jen září.

²³⁶ Theodor Livnat uměl napodobit každý pocit, oproti němu stojí Valvela, přítel otce Aniha, který uměl imitovat tak dokonale jejich společné přátele, že jej nikdo nepoznal. „Hu nisa lehizacher

dokonalosti, že imitoval i vlastní smrt. Příběh je uzavřen vypravěčem takto: „V tomto případě musím uznat, že navzdory několika rozdělením autentického pocitu a navzdory tomu, že mu nezůstal žádný vážný konkurent, Theodor Livnat byl, bezpochyby, největší ze všech.“²³⁷

6.2 Uličky hněvu (hebr. Simte'ot ha-za'am)

Druhým souborem komiksových příběhů, který zde představíme, je kniha vydaná v roce 1997 pod názvem „*Uličky hněvu*“ (hebr. Simte'ot ha-za'am).²³⁸ V tomto souboru je šest krátkých povídek bez vzájemné provázanosti, jejichž děj se odehrává v drtivé většině v Tel Avivu. Jediným spojovacím můstkem mezi nimi je nezaměnitelný Keretův rukopis a Chanukovy ilustrace.²³⁹ Hrdinové těchto příběhů jsou teenageři, kteří mají své sny a představy o životě, vyrovnávají se se svízelnými situacemi a v neposlední řadě milují, stejně jako nenávidí, a především nepřestávají věřit v sebe a lepší osud.

Prvním příběhem jsou právě ony „*Uličky hněvu*“ (hebr. Simte'ot ha-za'am), což je zároveň název jednoho filmu, ve kterém se hlavní postava vypracovala z nuzných poměrů v profesionálního boxera. Náš hlavní hrdina se nechal inspirovat onou postavou a vydal se realizovat svůj sen týden nato. Vyrazil k bývalému profesionálnímu boxerovi, a po jeho uprošení, aby jej vzal do kurzu, musí náš hrdina hned bojovat proti soupeři. „*Ty a on*“, říká trenér, „*volným způsobem, bez pravidel, tři*

---

be-tavej panim šel Valvela, še-otam hikir mi-jaldut, ve-lo mamaš hicliach. Ma še-ken zachar, ze et ha-kišaron ha-nadir šelo lihjot dome kim'at le-chol ben'adam še-hikarta“. KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod, s. 133.

²³⁷ KERET, Etgar: 1996. *Lo ba'nu lejhanot*. Keter Publishing house Ltd.: Jeruzalém, s. 55.

²³⁸ Část příběhů je inspirována Keretovým debutem, „*Roury*“. Josi Klein k tomu dodává: „*Keret lo ohev lichtov komiks al bsis sipurim kajamim šelo. Hu ma'adif lechaber lahem tekstim mekorjim, aval keše-kibel me-Chanuka kama amudim mechulakim le-ribu'im še-mecujarim bahem sipurim me-„Cinorot*“, amar „*sababa*“ u-fatach be-chach derech še-hovila le-“*Simte'ot ha-za'am*“.“ Klein, Josi. *Etgar, Keret amar, achla*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.684733>>.

minuty.“²⁴⁰ Zákeřný soupeř ho však kousne do ramene tak silně, že hlavní hrdina se rozpláče a žádá ho, aby přestal. Po roce přišel do kin druhý díl „*Uliček hněvu*“, náš hrdina už neboxuje, jako památka mu zbyla jen jizva na rameni, a opět se identifikuje s postavou onoho filmu.

„*Den Země*“ (hebr. Jom kadur ha-arec) je druhým příběhem v pořadí. Nosným tématem je změna vztahu mladšího bratra ke svému staršímu bratrovi jménem Kobi. Zpočátku cítil vypravěč silné antipatie ke Kobimu, protože: „*Starší bráchové mých kamarádů jsou tisíckrát lepší. Každý z nich byl zábavný nebo kouřil nebo měl auto, prostě něco. Jenom můj brácha byl neslaný nemastný. Obyčejný člověk.*“²⁴¹ Tento stav se ale změnil poté, co byl hlavní hrdina donucený matkou jet s Kobim na festival „*Den Země*“. V rámci programu vystupovaly různé kapely. Hlavní hrdina se chtěl vytáhnout před děvčaty ze třídy, hodil na podium láhev od piva, ale ta se vrátila zpět a zasáhla Kobiho do obličeje. Skleněné oko, které měl Kobi po úraze, změnilo jeho vizáž, a jak uzavírá příběh hlavní hrdina: „*Toto zranění oka změnilo mého bráchu úplně, už není tím samým člověkem.*“²⁴²

Příběh o třech bratrech popisuje povídka „*Tedi*“ (hebr. Tedi), kteří „*zapomněli, že kdysi uměli létat*“ a namísto toho si otevřeli kiosek.²⁴³ Jejich myšlenka byla následující: otevřou si kiosek na nepříliš hlučném místě, aby mohli hrát vrhcáby, a ten, který prohraje, musí „*stát za pultem a prodávat lidem housky a plovací rukávy*“²⁴⁴. Tato strategie byla narušena jednoho dne dívkou jménem Theodora, které všichni říkali Tedi. Protože neměla na zaplacení, rozhodl se jeden z bratrů, aby si dluh odpracovala, a ona souhlasila. Tedi vypráví bratrům příběhy o pěkném místě, a jelikož „*bratři nikdy neviděli pěkné místo, tak si ho museli*

²³⁹ Většina hlavních hrdinů není pojmenována autorem, a pouze jen na základě ilustrace se můžeme domnívat, že se jedná o tytéž postavy, kteří se až nápadně podobají jeden druhému.

²⁴⁰ KERET, Etgar: 1996. *Simte'ot ha-za'am*. Zmora-Bitan: Tel Aviv, s. 9.

²⁴¹ Tamtéž, s. 12.

²⁴² Tamtéž, s. 18.

²⁴³ Tamtéž, s. 20.

²⁴⁴ Tamtéž, s. 20.

*představovat*²⁴⁵. Jeden z bratrů se rozplakal a „*vzpomněl si, že kdysi uměl létat*“²⁴⁶.

„*Jedenkrát za život*“ (hebr. Pa'am ba-chajim) pojednává o mladíkovi, který se snaží vyrovnat se skutečností, že při válečném konfliktu v Libanonu zastřelil člověka. Toto „*válečné dědictví*“ poznamenává jeho vztahy k potenciálním partnerkám, které přestává milovat, když se jim svěří. V jednom případě postupoval zcela jinak, na začátku nového vztahu dotyčné nic neřekl a svěřil se jí až později: „*Nakonec jsem jí to vyprávěl. O Libanonu, o tom, jak se všechno událo strašně rychle, než bych to vůbec pochopil, o tom, jak jsem se potom třásl po celém těle, o tom, jak dodneška o něm sním.*“²⁴⁷

Příběh „*Tatínek*“ (hebr. Aba'le) líčí příběh otce a syna a jejich vyrovnávání se se smrtí manželky, respektive matky. Osm dní po pohřbu se hlavní hrdinové probudí v jednom hotelu v Eilat, kde se oba, ale každý po svém, snaží vyrovnat s ranami osudu.

Posledním příběhem celé této komiksové sbírky je „*Někdy*“ (hebr. Li'amim). Na pozadí běžného dne je zobrazen hrdina, který vede vnitřní monolog a vytváří si vlastní realitu, aby se necítil sám: „*Někdy si přeji, aby mě vzali na operaci. Tak, uprostřed noci, když jsou všichni sousedé oblečení v pyžamech shromážděni okolo mě [...] Někdy si přeji, aby operace nebyla tak úplně úspěšná...*“²⁴⁸ Tato situace má zapůsobit na jeho ošetřující sestru, aby se do něj zamilovala a: „*Když se úplně uzdravím, možná spolu dokonce budeme bydlet, a když se vezmeme [...] já a ona, bude nám spolu dobře, možná budeme mít dítě a každý večer budeme sedět na balkoně a dívat se na padající tmou.*“²⁴⁹ Takto vysněná

---

²⁴⁵ Tamtéž, s. 25.

²⁴⁶ Tamtéž, s. 26.

²⁴⁷ Tamtéž, s. 33.

²⁴⁸ Tamtéž, s. 49-50.

²⁴⁹ Tamtéž, s. 51.

budoucnost však bude mít háček, respektive se znovu zacyklí: „*Stehy se otevřou uprostřed noci a budou mě muset ještě jednou vzít sanitkou...*“²⁵⁰

7 LITERATURA PRO DĚTI

Keret doposud napsal tři knihy pro děti. První kniha byla vydána v roce 2000 pod názvem „*Tatínek utíká s cirkusem*“ (hebr. *Aba boreach im ha-kirkas*) a byla ilustrována Rutu Modan.²⁵¹ Druhým vydaným titulem je kniha z roku 2006 s názvem „*Noc bez měsíce*“ (hebr. *Lajla bli jareach*), na které Keret spolupracoval se svojí manželkou Širou Gefen a která je doplněna úchvatnými ilustracemi Davida Polonského²⁵². V březnu roku 2013 bylo oznámeno na Keretových oficiálních facebook(ových) stránkách vydání nové dětské knihy „*Dlouhosrstý kočičí chlapec*“²⁵³ (hebr. *Gur chatul-adam aroch se'ar*), kterou ilustroval Aviel Basil.^{254,255} V této části práce budou představeny ranější díla z roku 2000, respektive 2006.

Můžeme potvrdit, že Keret v literatuře pro děti nechává stranou svá nejčastěji zobrazovaná témata (sebevraždy, násilí, absurdity, aj.) a plně reflektuje a přizpůsobuje se nárokům své nejmladší čtenářské kategorie. Z toho vyplývá, že jeho příběhy mají pointu a že v nich můžeme najít

²⁵⁰ Tamtéž, s. 52.

²⁵¹ Gadi Taub poznamenává, že kniha „*Tatínek utíká s cirkusem*“ byla Keretem věnována jedenácti dětem jeho sestry Dany. Upravená kopie této knihy respektující cudnost v oblečení jim ale nebyla nikdy předčítána na doporučení rabína. „*Et „Aba boreach im ha-kirkas“ hu katav bišvil aseret ha-achjanim šelo. Otek echad mejuchad hechina ha-me'ajeret Rutu kach še-kol ha-jeladim im kipot ve-ha-banot be-chaca'iot arukot. Ha-otek nimca ecel Keret ad ha-jom: Li-meginat libo ha-rav šel achoto lo išer oto. Lo biglal cniut, ela biglal še-ha-sefer, be-ejnej ha-rav, hu bitul zman*“. Gadi, Taub. *Rega, ejfo ha-pu'enta*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

²⁵² David Polonsky byl vedoucím výpravy a hlavním výtvarníkem animovaného filmu „*Valčík s Baširem*“. Jeho ilustrace se objevily ve všech významných izraelských denících a časopisech. Pro televizi udělal několik animovaných filmů, dostal řadu cen za ilustrace k dětským knížkám. Vyučuje kreslení na prestižní Becalelově akademii výtvarného a užitého umění. Bližší informace viz <http://www.dpolonsky.com/home.html>

²⁵³ Volný překlad autora diplomové práce.

²⁵⁴ [on-line], [citováno dne 18.3.2013]. Dostupné z: < <https://cs-cz.facebook.com/EtgarKeretOfficial>>.

i jistá morální ponaučení. Kdybychom chtěli najít společný prvek obou výše zmíněných příběhů, najdeme zde motiv cesty a s ním spojené úspěšné hledání toho, co hlavní hrdinové postrádají. Tatínek hledá sám sebe a snaží se najít své uplatnění v životě v cirkusu, zároveň je měsíce hledán hlavní hrdinkou, která chce, aby se opět vrátil na noční oblohu a ona tak mohla usnout. Miri Chanoch dále upozorňuje ve své recenzi, že v knize „*Tatínek utíká s cirkusem*“ je silně zastoupeno přání nás všech zmizet od každodenních povinností tohoto světa do prostředí, ve kterém platí jiné zákony, obdobně jako to učinil onen tatínek.²⁵⁶

7.1 Tatínek utíká s cirkusem (hebr. *Aba boreach im ha-kirkas*)

Příběh je vyprávěn synem onoho tatínka, který v noci vtrhne do dětského pokoje, ve kterém spí vypravěč spolu se svou sestrou, a křikem oznamuje dětem, že: „*Cirkus přijel do města!*“²⁵⁷ Děti se snaží sdílet tatínkovo nadšení, ale zároveň: „*Obávali jsme se, aby nevzbudil sousedy.*“²⁵⁸ Příští den ráno tatínek naplněn entusiasmem nemluví o ničem jiném než o cirkuse a: „*Dělá spoustu nebezpečných a nepřiliš zodpovědných věcí, které jen zázrakem neskončily tragédií.*“²⁵⁹ Po návratu maminky z práce se celá rodina hezky obleče a vyrazí směrem k onomu cirkusu, přestože dětem se moc nechce.²⁶⁰ V poloprázdném cirkuse zhlédnou rozličná vystoupení a po jejich skončení se děti dozvědí z úst maminky, že: „*Tatínek se nevrací s námi, protože se rozhodl utéct*

²⁵⁵ [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_15180>.

²⁵⁶ Miri Chanoch to popisuje následovně: „*Bituj la-tšuka ha-amuka šel kulanu lihjot be-makom acher im chukim acherim.*“ Chanoch, Miri. *Aba daluk*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-179529,00.html>>.

²⁵⁷ KERET, Etgar: 2000. *Aba boreach im ha-kirkas*. Zmora Bitan. Tel Aviv.

²⁵⁸ Tamtéž.

²⁵⁹ Tamtéž.

²⁶⁰ Miri Chanoch si všimla, že děti jsou zobrazeny v této knize jako ti, kteří jsou zodpovědnější než vlastní rodiče. „*Be-emet tov še-ha-cemed Keret-Modan chosim et ha-uvda ha-metuštešet še-jeladim osim hamon viturim biglal u-višvil ha-horim ha-lo-mušlamim šelahem, ve-hu gam ose cedek im jeladim še-mevatrim lema'an šigjonot horejhem.*“ Chanoch, Miri. *Aba daluk*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-179529,00.html>>.

s cirkusem.“²⁶¹ Tato novinka je dětmi přijata bez větších emocí. Tatínek však na děti nezapomněl a posílal jim dopisy, ve kterých oznamoval, že dělá pokroky ve své cirkusové kariéře, a především zdůrazňoval, jak moc se mu stýská. Děti byly na svého tatínka hrdé, ale na druhou stranu: „*Chtěli jsme, aby se vrátil.*“²⁶² Jednoho dne se jejich přání naplnilo a tatínek se vrátil s cirkusem zpět do města. To bylo zbytkem rodiny kvitováno s povděkem, proto se vypravili podívat na jeho představení. Po jeho skončení tatínek „*slíbil, že už nikdy neuteče*“²⁶³. Po jeho návratu se skoro všechno vrátilo tak, jak to bylo předtím. Poslední ilustrovaná dvoustrana zobrazuje grilujícího tatínka jako jakéhosi direktora v manéži, který řídí svou vlastní rodinu – syn dělá stojku na stole, dcera skáče ze stromu salto a celé to uzavírá maminka, která balancuje s talíři na prádelní šňůře.

7.2 Noc bez měsíce (hebr. Lajla bli jareach)²⁶⁴

Příběh o dívce jménem Zohar, které tatínek řekne, že pokud je úplněk, tak není potřeba svítit, aby se v noci nebála.²⁶⁵ Zohar leží v posteli a přemýšlí: „*Jestliže se všechny panenky usmívají na mě, tak proč jsem smutná?*“²⁶⁶ Dále pokračuje: „*Možná proto, že je noc a tma, táta šel do salonu, a možná proto, že mi slíbil měsíc a v okně není žádný?*“²⁶⁷ Tato skutečnost znepokojí malou Zohar a jde celou záležitost s měsícem zkontrolovat na balkon. Na obloze vidí jen obrovské mraky,

²⁶¹ KERET, Etgar: 2000. *Aba boreach im ha-kirkas*. Zmora Bitan. Tel Aviv.

²⁶² Tamtéž.

²⁶³ Tamtéž.

²⁶⁴ Představení tohoto díla bude na základě internetové recenze uveřejněné na serveru izraelských novin „*Jedi'ot Acharonot*“ spolu se synopsí této knihy na „*Institutu pro překlad hebrejské literatury*“. Důvodem takového postupu je skutečnost, že autor diplomové práce při jejím vzniku nedisponoval knihou „*Noc bez měsíce*“.

²⁶⁵ Melamed, Ariana. *Ha-odise'a šel Zohar*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3305251,00.html>>.

²⁶⁶ Tamtéž.

²⁶⁷ Tamtéž.

přes které nejsou vidět hvězdy.²⁶⁸ „Akce měsíc“ je spuštěna. Zohar se rozhodne najít měsíc za každou cenu a vydává se na dobrodružnou cestu.²⁶⁹ Nejprve potká baculatou kočku, která neví, kam se měsíc schoval, to samé jí řekne i strážník hlídkující ve čtvrti města, ve kterém malá hrdinka bydlí.²⁷⁰ Až v nedalekém lese potká plešatého muže, u něhož v domě je měsíc schovaný.²⁷¹ Tato skutečnost Zohar rozčílí, plešatému muži vynadá a zdůrazní mu, že je to z jeho strany sobecké a nebezpečné.²⁷² Na svou obranu onen muž uvádí, že je v temném lese opuštěný, a proto požádal měsíc, aby mu dělal společnost.²⁷³ Zohar muže musí přesvědčit a uvést argumenty, proč by měl být měsíc zpátky tam, kam patří – bez něj se loď ztrácí, šakalové nemají na co výt – a trochu sobeckým, přestože hlavním důvodem je, že ona nemůže usnout.²⁷⁴ Nakonec spolu dosáhnou konsensu, měsíc se vrátí na oblohu, ale jednou za měsíc jde navštívit svého osamělého kamaráda.²⁷⁵ Celý příběh o hledání měsíce je ukončen ponaučením i pro ostatní děti: „*Jestliže zase jednou budete smutné, děti, v tmavé noci bez měsíce, vzpomeňte si, že někde uprostřed lesa je jeden veselý muž.*“²⁷⁶

8 ETGAR KERET JAKO REŽISÉR

V této části diplomové práce si představíme tři Keretovy filmy, na nichž pracoval jako režisér.²⁷⁷ Prvním z nich je film z roku 1996,

---

²⁶⁸ Tamtéž.

²⁶⁹ Tamtéž.

²⁷⁰ Tamtéž.

²⁷¹ [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_14602>.

²⁷² Tamtéž.

²⁷³ Tamtéž.

²⁷⁴ Tamtéž.

²⁷⁵ Tamtéž.

²⁷⁶ Melamed, Ariana. *Ha-odise'a šel Zohar*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3305251,00.html>>.

²⁷⁷ Autor této práce zhlédl pouze film „*What about me?*“, který je volně dostupný na oficiálních stránkách Etgara Kereta (www.etgarkeret.com). Ostatní dva filmy budou představeny za pomoci internetových recenzí, ať už v anglickém, nebo hebrejském jazyce („*Meduzot*“), a oficiálních textů distributorů („*Královna červené srdce*“).

na kterém se podílel spolu s Ranem Talem, „*Královna červené srdce*“ (hebr. Malka lev adom). Druhým v pořadí, ale prvním majícím podobu celovečerního hraného filmu (přesahující stopáž jedné hodiny), je titul z roku 2007 pod názvem „*Meduzot*“ (hebr. Meduzot), na kterém spolupracoval se svoji manželkou Širou Gefen. Poslední film z roku 2008 nese název „*A co já?*“²⁷⁸ (angl. What about me?), ten byl uveřejněn v rámci filmového projektu k 60. výročí „*Všeobecné deklarace lidských práv*“, opět se zde objevuje režijní dvojice „*Keret - Gefen*“.

8.1 Královna červené srdce (hebr. Malka lev adom)

Keretův režijní debut v délce necelé tři čtvrtě hodiny je podle oficiálního textu distributorů „*tragikomedie předurčených outsiderů, kteří udělají cokoli, aby dokázali, že osud se mýlí*“²⁷⁹. To nám dokládá především hlavní hrdina, který pracuje jako svářeč a který se v den narozenin své partnerky Malky rozhodne nechat si vytetovat její jméno na rameno.²⁸⁰ Po příjezdu domů ke své smůle zjistí, že jeho partnerka je v objetí s jiným mužem.²⁸¹ Hlavní hrdina okamžitě po této „*ráně*“ opouští byt a jde zapít svůj žal do nedalekého baru.²⁸² V průběhu noci shodou okolností potká dívku téhož jména, které má vytetované na rameni a i s jeho pomocí se jí snaží přesvědčit, že je to znamení z nebes.^{283,284}

²⁷⁸ Volně přeloženo autorem diplomové práce.

²⁷⁹ [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: < <http://www.imdb.com/title/tt0130263/>>.

²⁸⁰ [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <[http://www.third-ear.com/Title/17346/Skin+Deep+\(1996\)](http://www.third-ear.com/Title/17346/Skin+Deep+(1996))>.

²⁸¹ Tamtéž.

²⁸² Tamtéž.

²⁸³ Tamtéž.

²⁸⁴ Krátká ukázka z filmu viz [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: < <http://www.youtube.com/watch?v=aDjb6xTP03I>>.

8.2 Meduzot (hebr. Meduzot)

Příběh tří izraelských žen, jejichž osudy se navzájem prolínají a svým způsobem i doplňují, ale zároveň každý z osudů je jejich svébytným vyjádřením. První hrdinkou je dívka jménem Batja, kterou opustí přítel, a ona nalezne asi pětiletou holčičku, která jakoby vyšla z moře.²⁸⁵ Na druhé straně je tato nemluvná dívenka alter egem Batji, jejíž osud se s přibývajícím dobou o něco víc zacyklí. Batja je vyhozena z práce, zároveň se stupňuje vzájemné neporozumění mezi matkou, významnou filantropkou, a jí samotnou.²⁸⁶ Druhou hrdinkou je Keren, která je v den své svatby (jako servírka zde pracuje Batja) omylem zamčena na záchodcích.²⁸⁷ Po neúspěšném volání o pomoc se Keren rozhodne vysvobodit z tohoto zajetí tím, že je přeleze.²⁸⁸ Při tomto drobném akrobatickém kousku si Keren zlomí nohu, což má za následek, že namísto společné dovolené s novomanželem v Karibiku stráví „líbánky“ v malém hotelu v Tel Avivu.²⁸⁹ Na Kereninu svatbu dorazí Joy, filipínská ošetřovatelka Michaelovy (Kerenin novomanžel) babičky, která v průběhu vnukovy svatby zemře.²⁹⁰ Po její smrti je Joy poslána k další staré ženě, o kterou se má postarat. Malka je opuštěná a nemocná stará žena, která má rovněž komplikovaný vztah ke své dceři.²⁹¹ Joy i přes jazykovou bariéru (mluví pouze špatnou angličtinou) působí mezi matkou a dcerou jako jakýsi moderátor jejich vzájemného vztahu.²⁹² Tento film je tedy souborem několika příběhů zobrazujících „propast mezi rodiči

²⁸⁵ Scott, Oliver, Anthony. *Navigating a Zigzag Course in a Sea of Relationships*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <http://movies.nytimes.com/2008/04/04/movies/04jell.html?_r=1&>.

²⁸⁶ Tamtéž.

²⁸⁷ Stern, Itaj. *Hi katva, hu mevajem*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART1/001/663.html>>.

²⁸⁸ Tamtéž.

²⁸⁹ [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.israelfilmacademy.co.il/?CategoryID=194&ArticleID=312&SearchParam=%D7%90%D7%AA%D7%92%D7%A8+%D7%A7%D7%A8%D7%AA>>.

²⁹⁰ Stern, Itaj. *Hi katva, hu mevajem*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART1/001/663.html>>.

²⁹¹ Tamtéž.

²⁹² Tamtéž.

a dětmi, mezi milenci navzájem, přáteli a dokonce mezi dospělými a dětmi, kteří si přejí, aby jimi mohly být.^{293,294}

8.3 A co já? (angl. What about me?)

Krátký příběh v délce necelých pěti minut zobrazuje pohraničního vojáka v pusté pouštní oblasti, který střeží přechod do Izraele. K tomuto vojákovu jménem Mimran přijde Arab Nasir s oslem nesoucím banány. Celá zápleтка spočívá v tom, že Mimran nemůže pustit Araba přes hranice, protože nemá identifikační kartu fialové barvy, zatímco Nasir má pouze žlutou. Arab se už má k odchodu, když vtom promluví osel a poukáže na svou identifikační kartu požadované barvy. Osel tedy přejde přes hranice a rozčilený Arab je donucen počkat na něj do příštího dne, jak se dohodli. Velitel čety, který se mezi tím objevil na scéně, pouští ostatní vojáky domů na víkend. Mimran, obdobně jako Arabův osel, se zeptá: „A co já?“. Nyní se celý předchozí příběh jakoby opakuje, tentokrát však mezi Mimranem a oním velitelem čety. Nakonec dostane voják svolení k odchodu, ale až po dokončení své služby, ale v neděli v sedm hodin ráno už musí být zpět. Celý příběh končí tím, že Nasir čeká na svého osla ve stínu hraničního patníku a spolu s ním i Mimran, který čeká na konec své služby.²⁹⁵

²⁹³ Scott, Oliver, Anthony. *Navigating a Zigzag Course in a Sea of Relationships*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <
http://movies.nytimes.com/2008/04/04/movies/04jell.html?_r=1&>.

²⁹⁴ „Efekt motýlího křídla“ či prostě jen „motýlí efekt“, tedy to, že jedna drobná událost odstartuje celou řadu jiných, jak můžeme vidět v synopsi k filmu „*Meduzoř*“. Ten je svým námětem velmi podobný jednomu Keretovu příběhu z jeho poslední sbírky povídek. Viz srovnej příběh „*Džísus Krajsť*“ z knihy „*Najednou někdo klepe na dveře*“ (s. 19 – 22).

²⁹⁵ [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <
http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=baUG5er7s7A>.

9 ZÁVĚR

Poslední část práce se bude zabývat závěrečnou rekapitulací toho, co je nejdůležitější zdůraznit v Keretově jak v osobním, tak i profesním (literárně-režijním) životě. Primárním cílem bylo představení dosavadní Keretovy tvorby. Ukázalo se, že Keretova pracovní činnost se neomezuje pouze na oblast literatury, přestože je jejím ústředním bodem, ale i na oblast filmu, kam pronikají také některé aspekty z jeho literární tvorby. Mezi tyto aspekty řadíme zobrazení života jedince v každodenních situacích, ve kterých se mísí motivy samoty, všudypřítomného násilí, černého humoru a výrazného prvku ironie, který přechází až v absurditu. Tyto zmíněné faktory jsou nejvíce patrné v tzv. *souborech krátkých povídek*, kterým byla v práci věnována největší pozornost. Prvním důvodem k takovému postupu je skutečnost, že tyto soubory povídek pokrývají podstatnou část Keretova života, tedy od roku 1992, kdy vyšla kniha „*Roury*“, až po rok 2010, kdy vychází doposud poslední sbírka povídek pod názvem „*Najednou někdo klepe na dveře*“. Z této časové osy můžeme usuzovat a tvrdit, že Keretův literární styl se postupně měnil a vybrušoval, což představuje náš druhý důvod k obhajobě naší teze. První dvě knihy „*Roury*“ a „*Mé stezky po Kissingerovi*“ lze označit za „*průkopnické*“ v Keretově kariéře v tom smyslu, že si v nich „*osahával*“ terén a utvrzoval se v tématech, které chce v budoucnu zobrazovat. „*Knellerův letní tábor*“ znamenal určité vybočení z takto nastaveného kurzu, neboť je v něm fenomén krátkých povídek nahrazen Keretovým pokusem o novelu, a v daleko větší míře i zastoupením fantaskních motivů pekla, ráje a posmrtného života. Následující soubor krátkých povídek, který vyšel pod titulem „*Anihů*“, znamenal naopak návrat do zažitého „*algoritmu*“ v zobrazovaných tématech a situacích. Jinými slovy řečeno, mladiství hrdinové (teenageři), motiv sebevraždy blízkého člověka, určitá předvídatelnost příběhů a povídky bez pointy opět v Keretově tvorbě dominují. Na tuto recyklaci témat, a tedy na náš sekundární cíl, upozorňují nejen izraelské kritici, ale důkladně se tím

zabývá i naše práce. Poslední soubor krátkých povídek vydaný v roce 2010 „*Najednou někdo klepe na dveře*“ jako by před Kereta postavil otázku, zda stále se opakující motivy nebudou opět tím samým. Keret ve své poslední knize nicméně dokázal změnit svůj styl psaní. Toto určité vybočení se projevilo ve stylu vyjadřování, které si přesto zachovává určité typické prvky, jako je míšení hovorové hebrejštiny, používání přejatých slov, slangu a vytváření novotvarů. Snad nejvíce se tato změna projevila v zobrazování témat a postavení hrdinů. Realita již není čistě popisovaná z pozice dětí (mladistvých), dochází k lepší čitelnosti povídek v tom smyslu, že pointa není ukryta pouze v Keretově hlavě, ale v tom, že si ji čtenář může snadněji vyvodit. Tato změna se dokonce projevila i v potlačení různých pohádkových postav typu šovinistických trpaslíků a ulhaných andělů. Izraelští literární kritici dále upozorňují, že v tomto díle dochází v daleko větší míře než v jeho předešlých knihách k míšení násilí (brutality) a každodenní reality, ve které Izraelci musí žít. Keret jako by na tento fakt z jakési pozice nezaujatého pozorovatele pouze upozorňoval, nijak ji nehodnotil a nepředkládal žádná systémová řešení.

Z výše uvedeného se může zdát, že Keretovy komiksové příběhy a pohádky jako by nepatřily ke spisovatelovým primárním zájmům. Na jednu stranu to může být pravda, uvážíme-li, že poslední soubor komiksových příběhů vychází v roce 1997 a poslední oficiálně vydaný soubor pohádkových příběhů je z roku 2006. Na druhou stranu dílo si svým rozsahem zachovává povětšinou charakter krátkých povídek, spolu s ilustracemi se v nich v daleko větší míře zobrazuje motiv hledání spojený s cestou. Tento motiv je snad nejcharakterističtějším rysem Keretových děl, a to nejen těch literárních, ale i filmových. Budeme-li se touto optikou na mnohé z nich dívat, bude snadnější interpretovat všechny zmíněné opakující se motivy. Sebevražda tím pádem nabývá charakteru cesty do neznáma; zobrazení nevyzrálého páru, ve kterém je jeden z partnerů přinucen deklarovat svoji lásku, je hledáním způsobu, jak sám sebe obhájit v očích toho druhého. Mladí hrdinové a jejich rodiče

se snaží nalézt cestu k sobě navzájem i k realitě, ve které se nacházejí apod.

Chceme-li tedy celkově charakterizovat Keretův literární styl, tak nejnápadnějším prvkem v jeho dílech je určitá nezřetelnost, a tím pádem i nezatíženost izraelskými tématy. Z této vágnosti poté vygenerují tři roviny. První rovina se dotýká Keretovy nesnadné zařaditelnosti v rámci izraelského literárního diskursu. Druhá rovina s sebou přináší určitou globální přenositelnost Keretových příběhů, tzn. že témata a náměty, která jsou jím zobrazována, se nedějí pouze a výhradně v Izraeli. Zde se možná nachází kořen toho, proč Kereta řadíme mezi jednoho z nepřekladanějších izraelských spisovatelů. Poslední rovina vyplývající z předchozí tak dovoluje čtenářům jistou interpretační svobodu, což v konečném důsledku znamená, že každý jednotlivý příběh může být různě vykládán. Tento fakt dosvědčují i rozporuplné reakce samotných čtenářů jeho děl, ze kterých se následně odvíjí i jejich ambivalentní vztah ke Keretovi coby spisovateli.

Práce by měla Keretovým budoucím čtenářům v první řadě konkrétněji představit tohoto významného a v rámci izraelské literatury neobvyklého spisovatele a zároveň posloužit jako jakýsi rezervoár základních informací.

10 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

10.1 Primární zdroje

KERET, Etgar: 2000. *Aba boreach im ha-kirkas*. Zmora Bitan. Tel Aviv.

KERET, Etgar: 2002. *Anihu*. Zmora Bitan: Lod.

KERET, Etgar: 2002. *Cinorot*. Zmora Bitan: Or Jehuda.

KERET, Etgar: 1994. *Ga'agu'aj le-Kissinger*. Zmora Bitan: Tel Aviv.

KERET, Etgar: 1998. *Ha-Kejtana šel Kneller*. Keter/Zmora Bitan: Tel Aviv.

KERET, Etgar: 1996. *Lo ba'nu lejhanot*. Keter Publishing house Ltd.: Jeruzalém.

KERET, Etgar: 2004. *Picerija Kamikaze*. Zmora Bitan: Dvir.

KERET, Etgar: 2010. *Pit'om dfika ba-delet*. Zmora Bitan: Dvir.

KERET, Etgar: 1996. *Simte'ot ha-za'am*. Zmora-Bitan: Tel Aviv.

10.2 Sekundární zdroje

Kastel-Bloomová, Orly: 1998. *Mlčení Gejši*. In: *Cesta do Jericha*, Volvox Globator, Praha, str. 193-197.

Kastel-Bloomová, Orly: 2006. *Za zdí*. In: *Plus mínus*. Antalogie izraelských povídek, Argo, Praha, str. 89-106.

KERET, Etgar: 2005. *Létající Santini*. G plus G: Praha.

10.3 Odborné časopisy

ČERNÁ, Tereza: *Žena, která se vydala hledat jídlo*. In: *Plav. Měsíčník pro světovou literaturu*, Vol. 5, 2009, str. 9-12.

10.4 Internetové zdroje

Aberbach, Lior. *Mechapes etgarim*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013].
Dostupné z: < <http://www.nrg.co.il/online/47/ART1/641/544.html> >.

Brinn, David. *Knocking on Etgar Keret's door*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013].
Dostupné z: <<http://www.jpost.com/JewishWorld/JewishFeatures/Article.aspx?id=271453>>.

Castel-Bloom, Orly. *Úryvek z románu Lidské části (Kusy těl)*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/texty/ukazky/uryvek-z-romanu-lidske-casti-kusy-tel_2631.html>.

Crown, Sarah. *Big names miss out on Frank O'Connor shortlist*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/jul/23/news.awardsandprizes>>.

Černá, Tereza. *Etgar, Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20513/keret-etgar>>.

Černá, Tereza. *Etgar, Keret: Pitom dfika ba-delet*. [on-line], [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://iliteratura.cz/Clanek/26961/keret-etgar-pitom-dfika-ba-delet>>.

Food, Alison. *Nathan Englander set to head race for 2012 Frank O'Connor award*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2012/jun/07/nathan-englander-favourite-frank-oconnor-award>>.

Gadi, Taub. *Rega, ejfo ha-pu'enta*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.794432>>.

Glasner, Erik. *Ani kula stam ga'on: bikoret al „Pit'om dfika ba-delet“*. [on-line], [citováno dne 4.4.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART2/106/301.html>>.

Glasner, Erik. *Likro et „Mas'ej guliver“ be-islandit*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/1.941810>>.

Golan, Avirama. *Bi-kri'a rišona: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=EiZRK-GriSU&list=LLa1-P9qH-3ir32DxQB-esVg>>.

Greene, Richard Allen. *I want to talk about noise*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/entertainment/4340093.stm>>.

Herzog, Omri. „*Pit'om dfika ba-delet*“ me'et Etgar Keret. *Anachnu ka'n orchim la-rega*. [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/1.1205091>>.

Hurezanu, Daniela. *Interview with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://wordswithoutborders.org/dispatches/article/interview-with-etgar-keret/>>.

Chanoch, Miri. *Aba daluk*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-179529,00.html>>.

Jaggi, Maya. *Life at louder volume*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/mar/17/featuresreviews.guardianreview11?INTCMP=SRCH>>.

Kalderon, Nisim. *Etgar chadaš ba-ktiva*. [on-line], [citováno dne 15.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3890014,00.html>>.

Kanjuk, Joram. *Kemo adišut smecha še-ko'eset: „Ha-Kejtana šel Kneller“*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/literature/prose/1.1692862>>.

Keret, Etgar, Chanuka, Asaf. *Picerija Kamikaze*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-2918451,00.html>>.

Klein, Josi. *Etgar, Keret amar, achla*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.684733>>.

Klenberg, Aviad. *Gamba bachur šel zajit*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/misc/1.801546>>.

Lee, Vered. *North Tel Aviv star*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.com/weekend/week-s-end/north-tel-aviv-star-1.227628>>.

McEwen, Todd. *Plastic people*. [on-line], [citováno dne 25.2.2013]. Dostupné z: <<http://www.guardian.co.uk/books/2007/mar/24/featuresreviews.guardianreview21?INTCMP=SRCH>>.

Melamed, Ariana. *Etgar? Be-koši*. [on-line], [citováno dne 6.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/1,7340,L-1906593,00.html>>.

Melamed, Ariana. *Ha-odise'a šel Zohar*. [on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3305251,00.html>>.

O'Neill, Tracy. *Critical Question: Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.criticalmob.com/critical-questions/books/critical_questions_etgar_keret/>.

Procházka, Michal. *Rozhovor s Orly Castel-Bloom*. [on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.pwf.cz/archivy/texty/rozhovory/rozhovor-s-orly-castel-bloom_2299.html>.

Sacks, Rebecca. *Something Out of Something: Talking with Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.theparisreview.org/blog/2012/05/01/something-out-of-something-talking-with-etgar-keret/>>.

Scott, Oliver, Anthony. *Navigating a Zigzag Course in a Sea of Relationships*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <http://movies.nytimes.com/2008/04/04/movies/04jell.html?_r=1&>.

Sela, Maja. *Pras sifrutí ri'šon le-Etgar Keret*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.haaretz.co.il/gallery/literature/1.1666006>>.

Spencerová, Tereza. *Etgar Keret, neznámá tvář izraelské literatury*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20521/keret-etgar-letajici-santini-2>>.

Stern, Itaj. *Hi katva, hu mevajem*. [on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.nrg.co.il/online/47/ART1/001/663.html>>.

Šavit, Šaraj. *Cajeri li sipur*. [on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3991433,00.html>>.

Šedinová, Jiřina. *Bizarní povídky o vyšínutém světě*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.iliteratura.cz/Clanek/20519/keret-etgar-letajici-santini-3>>.

Ufberg, Ross. *Etgar Keret: Israel's Nonchalant Magical Realist*. [on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://heebmagazine.com/etgar-keret/33205>>.

Updike, Nancy. *The Apolitical Israeli*. [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.nytimes.com/2005/06/26/magazine/26ENCOUNTER.html?pagewanted=all>>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.etgarkeret.com/films/>>.

[on-line], [citováno dne 18.3.2013]. Dostupné z: <<https://cs-cz.facebook.com/EtgarKeretOfficial>>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.festival-cannes.fr/en/archives/ficheFilm/id/4459539.html>>.

[on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <www.icexcellence.com/prodxt.asp?id=32>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/name/nm0449316/#Writer>>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/title/tt0130263/>>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.imdb.com/title/tt1313152/>>.

[on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.israelfilmacademy.co.il/?CategoryID=194&ArticleID=312&SearchParam=%D7%90%D7%AA%D7%92%D7%A8+%D7%A7%D7%A8%D7%AA>>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13212>.

[on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13310>.

[on-line], [citováno dne 9.2.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_13872>.

[on-line], [citováno dne 20.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_15180>.

[on-line], [citováno dne 23.3.2013]. Dostupné z: <http://www.ithl.org.il/page_14602>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <<http://www.jewishquarterly.org/issuearchive/wingateprize.shtml>>.

[on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <[http://www.third-ear.com/Title/17346/Skin+Deep+\(1996\)](http://www.third-ear.com/Title/17346/Skin+Deep+(1996))>.

[on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <<http://www.youtube.com/watch?v=aDjb6xTP03I>>.

[on-line], [citováno dne 24.3.2013]. Dostupné z: <http://www.youtube.com/watch?feature=player_embedded&v=baUG5er7s7A>.

[on-line], [citováno dne 11.1.2013]. Dostupné z: <http://69.56.242.200/~wwwtbpa/?page_id=13>.

www.etgarkeret.com

www.asafhanuka.com

<http://www.dpolonsky.com/home.html>

11 RESUMÉ

Etgar Keret is one of the most distinctive writers in Hebrew literature. In Keret's works can be found the displaying of man's life in everyday situations. However those situations are full of unexpected turns as well as black humor and absurdity, etc. Except his literary works, Keret also concentrate on script writing and directing activities. In this field we can also pointed out the same characteristics, which already have been presented in his writing.

The Master thesis is divided into two main parts. In the first one we tried to describe Etgar Keret's life. In closer point of view we showed

his family environment, and then we looked at Keret's screenwriting, directing and teaching. We explored after that characteristics of his work, among which we classify the phenomenon of short stories, writing style and also distinctive characters in unusual situations. The first part of our work is after that finished by comparison writing style between Etgar Keret and Orly Castel-Bloom, which showed similarities as Keret's one. Orly Castel-Bloom as well as Keret has been a leading voice in Hebrew literature, constantly expanding the boundaries of the Hebrew language and narrative style.

In the second part of our work, we focused mainly on the analysis Etgar Keret's writings. It means that we deeply applied one's mind to show his collections of short stories as well as graphic novels and children-picture books. This significantly helped us to reveal all previously mentioned attributes in Etgar Keret's writings. At the end of this part we briefly talked about Keret's movies, on which he cooperated with another directors as were Ran Tal ("*Malka lev adom*") and his wife Shira Gefen ("*Jellyfish*" and "*What about me?*").